

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 koron
Egyes szám ára 4 fillér.

MÉRETELKÉNT HETENKINT EGYSZER:

szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlévtár (város-
múzeum) földszint 7. sz. ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vál-
lat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hírdé-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadóintézmény: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

14,791.
1912. rtk. szám.

Debreczen sz. kir. város rendőrségének szervezeti szabályzat-tervezete.

(Rostás István rendőrfőkapitány javaslata.)

Debreczen törvényhatósági város rendőrségének új-szervezése s ezen új szervezés folytatán a 188--9506/1911. bkgy. sz. alatt alkotott szervezeti szabályzat XII. része, illetve a 146. §-tól 162. §-ig és a 234. §., 254. §., 255. §., 259. §. és a 278. §§-oknak megfelelő módosítása.

XII. RÉSZ.

Rendőrség.

1. §.

A városi rendőrség feladata: működési területén a személy- és vagyonbiztonságot megővni, a békét és köz-
rendet fentartani, a büntető törvények, törvények, ren-
deletek és szabályrendeletek megszegését, a véletlenség-
ből, vagy bármely természetű, mulasztásból eredhető
veszélyeket és károkat lehetőleg megakadályozni, a meg-
zavart békét és rendezettség helyreállítani, az ezek ellen vété-
ket kipuhatolni és megfenyítést végett az illetékes bírósá-
gnak, vagy hatóságnak feljelenteni, illetőleg átadni,
általában a megfigyelő, megelőző és felfedező rendőrség
feladatait a törvények és törvényes rendelkezések, illetve
szabályok keretén belül teljesíteni.

Feladata továbbá a törvények, rendeletek, szabály-
rendeletek és szervezési szabályrendelet által hatósá-
gkörébe utalt teendők ellátása.

Működésében a rendőrség pártatlan erővel és ember-
szerelettel kötelel eljárást.

A város egész területe közigazgatási rendőri tekintet-
etől egy területet képez s így a rendőrség hatásköre
kiterjed a város egész területére. A csendőrség alkalmá-
zására vonatkozó szerződésben megjelölt területeken
azonban a személy- és vagyonbiztonság felett való őrkö-
dést a m. kir. csendőrség látja el.

2. §.

A rendőrség teendőit intézi a városi rendőrfőkapitány-
ság, amely egy egységes szervet képez s a rendőri és reá-
ruházott közigazgatási teendőket ügyosztályai révén
látja el.

A rendőrfőkapitányság a következő ügyosztályokra
oszlék:

- I. Elnöki és iparügyosztály.
- II. Közrendészeti ügyosztály.
- III. Közigazgatási és mezőrendészeti ügyosztály,
amely a községi bíraskodási teendőket is ellátja.
- IV. Bejelentési és központi kézbesítési ügyosztály.
- V. Büntügyi osztály.

Ezen ügyosztályok mellett működnek a végrehajtó
rendőrség, amely a legénységből és a vezetésre hivatott
esapat-tisztból áll és a detektív-esoport.

3. §.

A rendőrfőkapitányság egyetemleges vezetését a rend-
őrfőkapitány viszi. Ilykép az ő teendőit képezi az összes
ügyek legfőbb vezetése és irányítása s *elintéztetése* az
ügyosztályok útján. A rendőrfőkapitány közvetlen veze-
tése alatt állanak az összes ügyosztályok, iktató, kiadó,
irattári és segédhivatalok, rendőri és szolgálati ügyekben
a rendőrség összes személyzete. Ugyanő rendel ki a
rendőrtisztségviselőket, segéd- és kezelő-személyzetet, köze-
geket, rendőrlégénységet a város területén végzendő
nappali és éjjeli felügyeletre, illetve őrzőjáratokra (szin-
házi előadások, nyilvános helyen tartott táncmulatságok,
látványosságok, hangversenyek, gyűlések, lövészenyek,
ünnepek, felvonulások stb.-hez). Más hatóságokkal
és hivatalokkal való érintkezés kizárólag általa történik.
Erre nézve azonban a főkapitány az egyes ügyosztályok
vezetőit is feljogosíthatja.

A főkapitánynak ezenkívül különös feladatát képezi:

1. Az ügyosztályok vezetőivel időközönként ta-
nácskozást tartani s az így szerzett tapasztalatok alap-
ján az eljárás tárgyaiul szolgáló ügyekben az egyönte-
lőség biztosítása céljából saját hatáskörében az ügyosztá-
lyokat utasítani.

2. Általános figyelemmel kísérni az ügyosztályok
eljárását; féltveként a városi számvetőség egy kikül-
döttjének közbenjöttével megvizsgálja a pénzbehajtásra
és pénzkezelésre vonatkozó ügyeket s evel a Tanácsnak
írásbeli jelentést tesz. Az ügyosztályoktól, illetve az
oda beosztott előadóktól havonta hátralék kimutatást
kíván be és ennek alapján szükség szerint hivatalvisz-
gálatot tart.

3. A hivatalos órák esetleges meghosszabbítását,
ha arra szükség van, az egyes, vagy az összes ügyosztá-
lyokban belátása szerint elrendeli.

4. Gyakorolja a rendőrlégénység felett a szolgálati
fegyelmet, ebből kifolyólag hosszabb eljárás mellőzésé-
vel joga van 48 órai magánzárka büntetést, 10 napi
laktanya fogságot, esetleg 10 koronáig terjedhető pénz-
bürséget alkalmazni. A főkapitány ezen rendelkezési
ellen semmiféle jogorvoslatnak helye nincsen. Fegyelmi
vétség fenforgása esetén a felfüggesztés jogát gyakorol-
hatja s a fegyelmi eljárás megindítása végett a polgár-
mesterhez azonnal indokolt jelentést tesz.

5. Felveszi három hónapos próbaidős szolgálata
a rendőroket, amely felvételnél azonban lehetőleg oly,

katonai szolgálatot már teljesített egyéneket tartozik első sorban figyelembe venni, kik kellő értelmi képességgel bírnak, kifogástalan előéletűek, egészséges testalkatúak s irni-olvasni tudnak. A 3 hónapi próbaszolgálat teljesítése után előterjesztést tesz a polgármesterhez ideiglenes minőségű II. osztályú rendőrré való kinevezésük iránt. A meg nem felelő próbaidő rendőrt a 3 hónap leteltével, vagy amennyiben meg nem felelő volta hamarabb kitűnnék, azonnal, minden további eljárás nélkül elbocsátja. A próbaszolgálat alatt szabályzerű oktatásról gondoskodik és a 3 hónap leteltével az oktatás eredményét vizsgálaton kéri számon s csak azokat terjesztheti elő ideiglenes minőségű II. osztályú rendőrökké való kinevezésre, kik a vizsgálatot eredményesen kiállották s különben is kifogástalan viselkedtek.

6. A rendőrlégénység előléptetése iránt ezen szerződési szabályrendeletben lefektetett elvek szem előtt tartása mellett a polgármesterhez előterjesztést tesz.

7. Miután a rendőri és szolgálati ügyekben a rendőrség összes személye alá van rendelve, emellett a rendőrtisztviselőkre és alkalmazottakra egyáltalán felügyel, velük szemben a fegyelmi eljárás megindítása végett a polgármesterhez előterjesztéssel él.

8. A rendőrségi tisztviselők és alkalmazottak beosztása teljesen a főkapitány hatáskörébe tartozik, mint aki az egységes rendőrségi szerv vezetéséért és ügyködéséért felelős; azonban az egyes ügyosztályok vezetésével megbízottakra nézve a városi Tanács jóváhagyása szükséges.

9. A rendőrtisztviselőeknek 3 napi szabadságidőt engedélyezhet, míg a rendőrségi alkalmazottak és rendőrlégénység részére 10 napi szabadságot van joga adni. Ennél hosszabb szabadságidő engedélyezése iránt a polgármesterhez tesz előterjesztést.

10. Joga van a rendőrfőkapitánynak az ügyek bármelyikét a felügyelete alá tartozó ügyosztálytól bekiáltani, saját hatáskörében elintézni, esetleg azt egy más ügyosztállyal, vagy esetleg az általa kijelölt tisztviselővel, különösen ha érdekeltség forog fenn, elintéztetni.

11. A rendőrfőkapitány minden hozzáutalt ügyben eljárásra esetenként egyik, vagy másik ügyosztály vezetőjét kiküldheti, ha pedig valamely ügyben érdekelve van, kiküldeni tartozik is.

4. §.

A rendőrfőkapitányt távollétében, vagy huzamosabb ideig tartó akadályoztatása esetén a főkapitányhelyettesi helyettesíti; utóbbit pedig azon ügyosztály vezető rendőrfőkapitány, akit azzal a polgármester, a rendőrfőkapitány, vagy távollétében helyettesének meghallgatása után megbízt.

Az ügyosztályok vezetőit akadályoztatás esetén a főkapitány, vagy a helyettese által megbízott tisztviselő helyettesíti.

5. §.

A rendőrfőkapitány intézkedései és határozatai, amennyiben a törvény, vagy törvényes rendelkezés másképpen nem intézkedik, 15 nap alatt a Tanácshoz felelőbe kerülnek.

6. §.

Az ügyosztályok vezetői a hatáskörükbe utalt ügyek helyes és pontos elintézéséért önállóan felelősek és járnak el, azonban kötelesek a rendőrfőkapitánynak fontos esetekben azonnal jelentést tenni.

7. §.

Ugy a rendőrtisztviselők, valamint az összes rendőri alkalmazottak kötelesek bármiféle hivatalosan, vagy azonkívül tudomásukra jutott tiltott cselekményt a városi rendőrfőkapitányságnak bejelenteni.

8. §.

Amennyiben a rendőrfőkapitányi hivatalnál magánosok részéről, egyes ügyekben díjak, vagy jutalmak tüzetnek ki, azokat a rendőrség bármely tagja, vagy közege nincsen jogosítva magánál tartani, hanem kötelessége a rendőrfőkapitánynak átszolgáltatni, ki legjobb belátása szerint határozza meg, hogy kit és mennyiben illet a díj, vagy jutalom.

9. §.

A tanács és a polgármester minden a város rendőrfőkapitányságához szóló rendelkezéseiket és felhívásait a rendőrfőkapitányhoz intézik.

10. §.

A rendőrtisztviselők és alkalmazottak bármiféle hivatalos állásukból folyó kérelmüket csupán a rendőrfőkapitány útján terjeszthetik elő. Ugy a főkapitányhoz, mint felsőbb hatóságához intézett kérelmük mindenkor az ügyosztály vezetője útján, vagyis a szolgálati ut be tartásával terjeszthetők elő.

Ügyosztályok.

11. §.

I. Elnöki és iparügyosztály.

A) Az elnöki ügyosztály hatáskörébe tartoznak: az összes rendőri ügyek, melyeket a törvény, miniszteri és városi szabályrendeletek hozzá utalnak és pedig a város egész bel- és külterületére vonatkozó, különösebben a következők ügyek, ugymint:

1. A rendőrség személynél ügyeinek intézése.
2. A rendőrlégénység egyenruházatára, fegyverzetére és felszerelésére felügyelet.
3. Rendőri karhatalom kirendelése.
4. Tanácsai és polgármesteri rendeletek végrehajtására vonatkozó intézkedés.
5. Hatóságilag engedélyezett könyvirodalmányok gyűjtése iránti intézkedés.
6. Színházra való rendőri felügyelet az idevonatkozó szabályrendeletek értelmében.
7. Nyilvános táncestélyek, kiállítások, hangversenyek, mutatványok, lovardai s egyéb előadások engedélyezése.
8. Politikai és nyilvános gyűlések, felvonulások engedélyezése. (766—1898. B. M.)
9. Vendéglői, kávéházi és más nyilvános mulatóhelyek zár- és zenélesi zárórái meghosszabbításának engedélyezése.
10. Rendőrtudósítói és újságelárusítói igazolványok kiadása.
11. Bordélyházak nyitására és áthelyezésének engedélyezése a Tanács által kijelölt helyekre, azoknak bezáratása és általában a prostitúcióra való főfelügyelet.
12. Hivatalos és jogosított hirdetések kifüggesztésének megjelölése.
13. Vagyontalansági bizonyítványok kiadása.
14. Erkölcsei bizonyítványok kiadása.
15. Eljárás az italmérés ügyekben, a fentálló törvények értelmében.
16. A gépjárművekre vonatkozó ügyek intézése. Forgalmi engedélyek és gépjárművezetői igazolványok kiadása.

17. Iparhatósági biztos kinevezése.

18. Tánctanítási engedélyek kiadása.

19. Mindazon ügyek, melyek elintézését valamely törvény, miniszteri rendelet és szabályrendelet kifejezetten a főkapitány elintézésé alá utalnak.

B) Az iparügyosztály hatáskörébe tartoznak az iparügyek általában és pedig mindaz, amit az ipar, vagy bármely más törvény, miniszteri rendelet és városi szabályrendelet az elsőfoku iparhatóság hatáskörébe utal.

Az iparigyszóltály hatásköréhez tartozik az összes ipari kihágások tényálladékanak megállapítása és azok feletti bíraskodás. Hatásköréhez tartozik továbbá nyilvántartások és naplók vezetése és pedig :

1. A képesítéshez kötött iparosokról.
2. Engedélyhez kötött ipart üzökről.
3. Gyárosokról.
4. Kereskedökröl.
5. Egyéb engedély, avagy képesítéshez nem kötött ipart folytatókról.
6. Végkiarulásokról.
7. Iparhatósági engedélyhez kötött telepekröl.
8. Hordárokról.
9. Iparos-tanoncokról.
10. A képesítéshez nem kötött iparos segédek, gyári munkásokról, vendégöl és szállodai alkalmazottakról. (Laprendszer.)
11. Ipartársulatokról és iparos szakegyletekröl.
12. Ipari, kereskedelmi, munkás, közművelődési egyletekröl és társulatokról.
13. Közvetítő intézetekről.
14. Kéménysprökröl.
15. Bérkocsi tulajdonosokról.
16. Szállodák, vendégöl és kávéházakról.
17. Italmérésre jogosultakról.
18. Cégjegyzésekröl.
19. A képesítéshez nem kötött iparos segédek, gyári munkások, vendégöl, kávéházak alkalmazottai részére kiállított munkakönyvekröl.
20. Ideiglenes igazolványokról.
21. Ugy a képesítéshez, mint a képesítéshez nem kötött iparos, kereskedő és pincér-tanonc, tanonc-iskolai mulasztásokról.
22. Bevett és kiadott pénzekröl.
23. Árusítási engedélyek, valamint a targoncások s a fuvarozással nem iparszerűleg foglalkozók részére engedélyek kiadása.
24. Kézizálogkölcson-üzletek felügyelete és ellenörzése.
25. Az ipartestület működésének ellenörzése, amely célból ezen ügyosztály vezetője iparhatósági biztossá nevezetiki ki.
26. Bérmozgalmi ügyek.
27. Bérkocsisok, fuvarosok és taligyások helytisztogatási díjának behajtása és kezelése.

12. §.

II. Közrendészeti ügyosztály.

A közrendészeti ügyosztály hatásköréhez tartoznak a következő ügyek :

1. A közrendészeti hatáskör alá eső kihágások összes tényálladékanak megállapítása és azok feletti bíraskodás, kivéve a eselédügyi és bejelentési szabályrendeletbe ütközö kihágásokat, melyek felett a bejelentési ügyosztály; iparügyi és iparostanonciskola mulasztási kihágásokat, melyek felett az iparigyszóltály; mezörendör, erdőügyi, állategészségügyi, elemi iskola és gazdasági ismétöl iskola mulasztási kihágásokat, melyek felett a közigazgatási ügyosztály és véderö törvénybe ütközö kihágásokat, melyek felett a katonai és illetőségi ügyosztály intézkedik és bíraskodik.
2. A köztisztaságra felügyel s ennek, valamint a köztisztasági vállalat működésének ellenörzése.
3. A közutakat, közutakat, föld alatti csatornák, kocsintak és gyalogjárdák kifogástalan használhatóságára és tisztaságára felügyel s a hiányokról a rendörfökaptányaság jelentésével, közlekedési akadályok előfordulása esetén azok elhárításáról s övjelek felállításáról gondoskodás, a gyalogjárdák és tereknek engedély nélküli elfoglalása esetén intézkedés.
4. Az építkezésekre közrendészeti szempontból felügyel.
5. Az építkezések, épület bontások, állványozások stb. szakszerű állandó ellenörzésére, azon célból, hogy az

építkezéseknél mindinkább gyakrabban és gyakrabban előforduló szerencsétlenségek megelőzhetők legyenek, egy építész-mérnöki állás szervezetiki a közrendészeti ügyosztály mellé „Rendör-építész-mérnök” címmel, IX. fizetési osztályú fizetéssel, oly módon azonban, hogy amint a IX-ik fizetési osztály első fokozatát elérte, illetve ezen fokozatban 4 évet eltöltött, automatikusan a VIII-ik fizetési osztály III-ik fokozatába lép elő s itt 5 évenként az I-ös fokozatig halad. Magánygyakorlat ezen rendör-építész-mérnöknek meg nem engedetik.

5. Koldulási tilalom megtartására felügyel.
6. Az elemi cikkeknak és italoknak, valamint a mértekeknek megvizsgálása.
7. Mészárszékek, huskimérési üzletek, pékműhelyek, fogadók, vendégöl, korecmák, kávéházak és kávémérésekre rendészeti, közérköcsi, közegészségi, különösen pedig köztisztasági szempontból felügyel, ezeknek havonként megvizsgálása.
8. A közfürdökre, közterekre, közkertekre, sétányokra és faültvényekre felügyel.
9. A tüzendészeti szabályrendeletek alapján felügyel a tüzendészetre és a kémények tisztántartására.
10. Tüzeseteknél rend fenntartása és hatósági közreműködés.
11. Felügyel a löszerek, köolaj s egyéb gyulékony, robbanószerek tartása, raktározása és árusítása.
12. Hivatalos és jogosított magánhirdetésekre szánt és kijelölt helyekre kiragasztott nyomtatványok megövása, kifüggeszteti, vagy elszört tiltott hirdeményeknek, felhívásoknak elkölzása itánt való intézkedés.
13. Felügyel a bordélyházakra és magán kéjnökre ugy közrendészeti, mint közegészségügyi szempontból, vezetői a bordélyügyi nyilvántartásokat és amennyiben a tapasztalt szabálytalanságok esetén netalan a bordélyházak bezáratása válnék szükségessé, arról a főkapitánynak jelentést tesz.

13. §.

III. Közigazgatási és mezörendörészeti ügyosztály.

A közigazgatási és mezörendörészeti ügyosztály hatáskörébe tartoznak a következő ügyek :

1. Gyakorolja a város egész területén az 1877. évi XXII. t.-c.-ben szabályozott községi bíraskodást.
2. Felügyel az állatvásárokra, foganatosítja az állategészségi tilalmat, intézkedik a zárlat elrendelése, vagy feloldása iránt. Állategészség ügyekben a város egész területén eljár.
3. Intézkedik a beteg állatok gyógykezelésére, illetve kiirtása iránt.
4. Eszközöl a fogyasztás alá kerülö állatok levágásánál az egészségügyi ellenörzését.
5. Az állategészségügyi körzetek fenntartására felügyel.
6. Homokhordási területekre közbiztonsági tekintetből felügyel.
7. Mezögazdasági törvényeket végrehajtja.
8. Felügyel a járatok törvény szerinti kiállítására és azok átírására. Eljár azon esetekben, amidön a járat-levelek valódísága, hitelessége iránt vizsgálat eszközölendö.
9. Bitangszághban levö, vagy elveszett jószágokat köörzeti, általában a bitang jószágügvet, továbbá a talált értékeket és tárgyakat kezeli.
10. Végrehajtja a legeltetési szabályrendeletet.
11. A kövögöhidakra közegészségi, köztisztasági és állategészségügyi tekintetben felügyel.
12. Gyepmesteri telepre felügyel.
13. A katonai gyakorlatok alkalmával a katonaság által okozott károsítások ügyében eljár és a céllovészetek tartamára a testi épység és életbiztonság megövása érdekében szükséges övintézkedéseket foganatosítja.
14. Összerója az iskola- és kisedögöl-kötelezetteteket.
15. Haszonállatok évenkénti általános övscrísárat foganatosítja.

16. Tenyészt apa-állatok vizsgálatát teljesíti.
 17. Elhárlat ügyében intézkedik, ehek összeírását és kiirtását eszközölteti a gyepmester közbenjöttével.
 18. Mezőgazdasági cselédek feletti való felügyelet és azok évi összeírása.
 19. Hernyóirtásra és egyéb kártékony állatok irtására felügyel.
 20. Mezőgazdasági és termelési statisztikát készít.
 21. Kertgazdákra és kertsegekre (hegyközsegekre) felügyel és a mezőgazdasági eszközök működését ellenőrzi.

22. A kötelező himnlóoltás foganatosítására felügyel.
 23. A polgármester, a városi Tanács, a rendőrfőkapitány rendeletére a közigazgatási uton beszedendő pénzeknek, díjaknak, bírságoknak behajtása.

24. A közsegegyre szorultak nyilvántartása, segélyezésük ügyében javaslat-tétel.

25. Elhagyott gyermekek elhelyezése, szegény hetek, elhagyott gyermekek, gyámoltalanok gyógyításáról, esetleg kórházba szállítatásáról és elhalálozásuk esetén eltemetetésükről gondoskodik.

26. A tanintézetekre, óvodákra közegészség szempontjából felügyel.

27. Az árusító helyeknek, a vásári rendtartás és a vonatkozó tanácsi határozatok értelmében berendezése, a napi, heti és országos vásárok alkalmával a vásári rendtartásra felügyel.

28. Felügyelet a népkonyhákra, melegező szobákra és más emberbaráti intézményekre, gondoskodás a munka és keresetkeltelenek segélyeztetése iránt.

29. A körházi költségek behajtása.

30. A bejelentett elemi és ismételő iskola mulasztóknak megbüntetése s a büntetéspénzeknek rendeltetési helyekre juttatása.

31. Az iskola tisztogatósi és tanítói nyugdíj-járulékoknak behajtása.

32. Felügyelet és intézkedés a hullaszállítás ügyében.

33. A hatósági bizonyítványok kiállításával kapcsolatos előnyozmat teljesítése s annak alapján a hatósági bizonyítványok kiállítása.

34. Telpeledési, községi kötelékbe felvételi és polgárosítási ügyekben véleményadás.

35. A mezőrendőri, erdőügyi és állategészségügyi kihágások tényálladékának megállapítása és azok feletti bírságolás.

36. Feldolgozása a rendőrfőkapitány által részére kiadott ügyeknek s általában minden ügynek elintézése, mely a fennálló törvények, szabályrendeletek s gyakorlat szerint ügykörébe tartozik.

37. Mint I. fokú hatóság jár el:

az 1907. évi XLV.

az 1898. évi II.

az 1899. évi XLI.

az 1899. évi XLII.

az 1900. évi XXVIII.

az 1900. évi XXI. törvényeikk által szabályozott ügyekben és az ezen törvényeikkbe ütköző kihágásokban elsőfokulag ítélkezik.

A közigazgatási és mezőrendőrségi ügyosztály főnökének felügyelre alá tartozik a vásárfelügyelőség, amelynek feladata:

1. Az állatjárlatok kiállítása és eljár azon esetekben, amidőn a járlat valódisága, vagy helyesbítése iránt vizsgálat szükséges.

2. A járlatok a szükséghez képest negyedévenként a számvétség által szerzetelnek meg és azok minden negyedévben előre a járlatkezelők rendelkezésére bocsátatván, azon árából, valamint a kiállítás és átírásból befolyt összegetek hetenként elszámolás mellett a házipénztárba beszoálltatja.

3. Piaci helypénzeket és helytisztogatósi díjakat nyilvántartja és beszedi.

4. Piaci heti árakról hiteles jegyzéket vezet és vásárstatisztikát készít.

5. Országos és hetivásárok alkalmára szükséges pót-

napidíjasok felvételéről a szükséghez képest gondoskodik.

6. Járlatkezelő és helyettese pénzhelyi biztosítékok kötelesek letenni. (600—300 kor.)

7. Erdőgondnokságok vezetői (erdészek) közigazgatási ügyekben a rendőrfőkapitány felhívásának eleget tesznek járásaik területén.

14. §.

IV. Bejelentési és központi-kézesítői ügyosztály.

A bejelentési és központi kézesítői ügyosztály hatásköréhez tartoznak a következő ügyek:

1. A bejelentési szabályrendeletben előírt be- és kijelentéseknek a városi Tanács által a rendőrfőkapitány javaslata alapján kiadott szolgálati utasításához megfelelő nyilvántartás, ellenőrzése s a bejelentési szabályrendeletbe ütköző kihágások feletti bírságolás. A bejelentési szabályrendeletben megállapított díj mellett lakásbizonylatok kiállítása és lakás tudakozódó megkeresések elintézése.

2. A debreczeni és idegen illetőségű egyének részére az 1876. évi XIII. t.-c. értelmében a községi illetőséget szabályozó országos törvény szoros figyelemben tartása mellett cselédkiáltványok kiállítása, avagy ideiglenes igazolvánnyal való ellátása s gazda és belső gazdasági cselédek közti vitás-kérések elintézése, a cselédügyi kihágások feletti bírságolás (nem értve ide a külső gazdasági cselédeket.)

3. Kiállítás az ugynevezett igazolási jegyeket és külföldre szóló utleveleket és eljár a kivándorlási törvénybe ütköző ügyekben s bírságol az ezen törvénybe ütköző kihágásokban.

4. Vezeti a városban tartózkodó külföldiek és idegen illetőségű magyar-honosok nyilvántartását s azokkal szemben a vonatkozó törvények és szabályrendeletek szerint eljár.

5. A kézesítéseket a város bel- és külterületére nézve az ezen ügyosztály a hozzá beosztott kézesítők által eszközli. Teljesíti továbbá a fennálló törvények és rendeletek értelmében az állami illetékekről kiállított fizetési meghagyások és intések kézesítését.

6. Ugyanide osztatik be az ugynevezett doboltási pénzek nyilvántartása, beszedése s a rendőrfőkapitány közbejöttével illetékes helyre eljuttatása is.

15. §.

V. Bünyügyi osztály.

A bünyügyi osztály hatásköréhez tartoznak a következő ügyek:

1. A bírói hatáskör alá tartozó összes büntettek és vétségek esetében az 1896. évi XXXVIII. t.-c.-ben előírt előnyozmatok teljesítése.

2. Előfordult halesetek és szerencsétlenségek tárgyában nyomozatok tartása.

3. A talált hullák és eltűnt egyénekre vonatkozó nyomozatok, ezzel kapcsolatban a hullá szemle és rendőri honcolás.

4. Bünyügyi nyilvántartás és pedig:

a) kóborló gyanus egyének, munkakerülők, szerence játékosok, rovott előéletű, kiutasított, fogház-, börtön-, fegyházból elbocsátott, feltételes szabadságon levő egyének tartózkodási helyének, összekötéseinek nyilvántartása és ellenőrzése; az országos bünyügyi nyilvántartás tárgyában kiadott 24,300—908. I. Ü. M. R. végrehajtása;

b) kezelése alá jutott bűnjeltek, rendőri fényképek, s egyéb ingóságok és elvesztett tárgyak nyilvántartása.

5. Tiltott szerencejátékok üldözése.

16. §.

A mátai biztos, ki a Hortobágyon a vásároknak közigazgatási, közegészségügyi és közgazdasági teendőit látja

el, gazdasági ügyekben a gazdasági tanácsnok, rendőri ügyekben a közigazgatási ügyosztály fennhatósága alatt áll s annak utasítása szerint tartozik eljárni.

17. §.

A rendőrség kebelében 16 emberből álló „Detectiv csapat” szerveztetik s ez a rendőrkapitányság segéd intézményét képezi s mint ilyenek feladata a rendőrség ügyosztályait a közbiztonság és közrend fenntartása érdekében a megfigyelő, a megelőző és felfedező tevékenység közvetlen teljesítése által támogatni.

18. §.

A detectiv csapat a főkapitánynak — távolléte, vagy akadályoztatása esetén a főkapitány helyettesének — van alárendelve. A detectiv csapat közvetlen felettese a rendőrfelügyelő, akinek kötelessége a detectivokat oktatni, szakszerűleg kitanítani, teendőiket ismeretük, képességüknek megfelelőleg kiosztani, működésüket szigorúan ellenőrizni.

19. §.

A nyomozások eszközlése iránti megbízást, esetleg a nyomozati irány megjelölése mellett rendszerint a bünyügyi osztály vezetője adja a rendőrfelügyelőnek, vagy a közvetlen beosztott detectivnak, sürgős esetekben azonban ugy a központi felügyeletet teljesítő, mint az előadó rendőrtisztviselők is adhatnak utasításokat a beosztott detectivoknak s rendelkezhetnek velük. A detectivok eljárásuk eredményét jelentésbe foglalják.

20. §.

A detectivok I próbaévre — a főkapitány előterjesztésére — a főispán által nevezetnek ki s kötelezettenek a detectiv tanfolyam elvégzésére s a sikeresen kiállott vizsga s próbaév folyamán egyébként is kifogástalan viselkedés és használhatóság alapján ugyancsak a főkapitány előterjesztésére a főispán által véglegesítettnek. A próbaév alatt minden indokolás nélkül és azonnal is elbocsáthatók.

21. §.

Detectivnek fölvehető:

1. Minden magyar állampolgár, ha legalább 24 éves, de 40-ik évét még tul nem haladta.
2. Teljesen egészséges.
3. Kifogástalan előéletű.
4. A magyar nyelvet szóval és írásban tökéletesen bírja.

Olyan folyamodóknak, akik több nyelv ismeretével bírnak, vagy akik előzőleg a rendőrség valamelyik ágánál szolgáltak és feltehetőleg a detectiv szolgálatra alkalmasak, előbbség adandó.

22. §.

A detectivok javadalmazása egyenlő a szervezeti szabályzat 256. §-ában megállapított, a városi tisztviselő-, segéd- és kezelőszemélyzetének fizetési táblázatában foglalt XI. fizetési osztály fizetésével, vagyis 1400 korona, 1600—1800 korona fizetés, 400 korona városi pótlék és 640 korona lakbér.

23. §.

A véglegesített detectivok közül az arra legalkalmasabb detectiv csapatvezetői címmel látják el, s ennek a többi detectiv szolgálati tekintetben alá van rendelve. A detectiv csapatvezető részére 400 korona személyi pótlék állapítottatik meg.

24. §.

A most módosított szervezeti szabályzatban rendszeresítve volt 7 rendőrbiztosi állás megszüntetettik,

ennek folytán a nyomozati szolgálatot jelenleg végző 7 egyenruházott rendőrbiztos detectivvé átminősítettük, s ezek részére, szerzett jogaik alapján, az eddig természetben kapott egyenruhájuk helyett, az egyenruha árának megfelelő összeg egyenruha átalány címén lesz kiadandó mindaddig, míg ezen állásukban megmaradnak.

25. §.

Az összes pénzek és értékek kezelésére, a pénzbüntetések, bírságok és egyéb pénzek behajtására a rendőrséghez a főkapitány, vagy ennek megbízása folytán helyettesének felügyelete alatt 1 végrehajtó hivatal szolgálat.

Ezen hivatal személyzete áll: 1 pénztárosból és 1 nyilvántartóból (ki egyuttal büntetéspénzbehajtó is) és 1 napdíjas irnokból.

26. §.

A pénztáros a X-ik, a nyilvántartó a XI. fizetési osztályba soroztatnak, a városi szervezeti szabályzat 256. §-ában megállapított javadalmazással.

A pénztárosnak az 1883. évi I. t.-c. 18. §-ában előírt minősítéssel kell bírnia és 5000 korona cautiót kell letennie. A pénztárnok pénzkézeltése a városi számvédség ellenőrzése alatt áll.

27. §.

A rendőrség személyzete áll:

1. Intéző tisztviselőkből, kiknek az 1883. évi I. t.-c. 3. §-ában körülírt minősítéssel.
2. Kezelő tisztviselőkből, kiknek az 1883. évi I. t.-c. 18., illetve 19. §-ában előírt minősítéssel kell bírniok.
3. Egy műszaki tisztviselőből (építész-mérnök), kiknek az 1883. évi I. t.-c. 10. §. első bekezdésében előírt minősítéssel kell bírnia.
4. Végrehajtó tisztviselőből (rendőrfelügyelő), kiknek az 1883. évi I. t.-c. 18. §-ában előírt minősítéssel kell bírnia s ezenfelül a rendőrfelügyelői tanfolyamot kell eredményesen elvégeznie. Előnyben részesül azon pályázó, ki előzőleg tényleges katonatiszt volt.
5. Segédszemélyzetből.
6. Közlegekből.
7. Szolgákból.

Ad: 1. Intéző tisztviselők:

- 1 főkapitány, ki a VII-ik fizetési osztályba;
- 6 elsőosztályu kapitány (ezek közül egy főkapitány-helyettes), kik a VIII. fizetési osztályba;
- 5 másodosztályu kapitány kik a IX. fizetési osztályba;
- 5 elsőosztályu fogalmazó, kik a X. fizetési osztályba soroztatnak s egy osztályon kívüli gyakornok 2100 korona segélydíjjal.

Ad: 2. Kezelő tisztviselők:

- 1 pénztáros;
 - 1 kiadó;
 - 1 iktató;
 - 1 mátai biztos;
 - 2 irodatiszt (kik a X. fizetési osztályba);
 - 1 nyilvántartó (kihágási büntetéspénz-behajtó);
 - 1 kézbesítő ügyosztály vezető;
 - 1 bünyügyi nyilvántartó tárgykézelő;
 - 5 irnok, kik a XI. fizetési osztályba soroztatnak.
- A kiadónak, aki az egyesített iktató és kiadó hivatalok vezetője, illetve segédhivatali irodavezető, 400 kor. személyi pótlék állapítottatik meg.

Ad: 3. Műszaki tisztviselő:

- 1 építész-mérnök, ki a IX. fizetési osztályba soroztatik, oly módon azonban, hogy amint a IX. fizetési osztály első fokozatát elérte, illetve ezen fokozatban 4 évet eltöltött, automatikusan a VIII. fizetési osztály

III. fokozatába lép elő s itt 5 évenként az I. fokozatig halad.

Ad : 4. Végrehajló tisztviselő :

1 rendőrfelügyelő, ki a IX. fizetési osztályba soroztatik, oly módon azonban, hogy amint a IX. fizetési osztály első fokozatát elérte, illetve ezen fokozatban 4 évet eltöltött, automatikusan a VIII. fizetési osztály III. fokozatába lép elő s itt 5 évenként az I. fokozatig halad.

Ad : 5. Segédszemélyzet :

1 állatorvos, ki a X. fizetési osztályba ;
2 mezőbiztos ;
6 kerületi biztos ;
16 detectiv, kik a XI. fizetési osztályba soroztatnak.
28 napidíjas őrök, kik lehetőleg középiskolai érettségit tett egyénekből nevezendők ki.
2 napidíjas gépiró.

Ad : 6. Közégek és ad : 7. Szolgák :

kiknek létszáma és fizetési táblázata ezen szervezeti szabályzat 48. §-ában van feltüntetve.

28. §.

A rendőrség személyzete ügyosztályok szerint beosztva.

I. Elnöki- és iparügyosztály.

1. Főkapitány 1.
2. Elsőosztályú kapitány 7.
3. Másodosztályú kapitány 2.
4. Kiadó 1.
5. Iktató 1.
6. őrök 5.
7. Nyilvántartó (büntetéspénzbehajtó) 1.
8. Pénztáros 1.
9. Napidíjas őrök 1.
10. Napidíjas gépiró 2.

II. Közrendészeli ügyosztály.

1. Főkapitány helyettes 1.
2. Elsőosztályú kapitány 1.
3. Elsőosztályú fogalmazó 3.
4. Műszaki tisztviselő (építész-mérnök) 1.
5. Tisztí orvos, mint rendőrorvos 4.
6. Napidíjas őrök 5.

III. Közigazgatási és mezőrendészeti ügyosztály.

1. Elsőosztályú kapitány 1.
2. Másodosztályú kapitány (községi bíró) 1.
3. Elsőosztályú fogalmazó 2.
4. Állatorvos 1.
5. Kerületi biztos 6.
6. Mezőbiztos 2.
7. Napidíjas őrök 4.
8. Mátai biztos 1.
9. Mezőrendőr 9.

IV. Bejelentési és központi kézbesítési ügyosztály.

1. Elsőosztályú kapitány 1.
2. Másodosztályú kapitány 1.
3. Irodatiszt 2.
4. Kézbesítési ügyosztályvezető 1.
5. Napidíjas őrök 8.
6. Gyalogkézbesítő 20.
7. Lovas kézbesítő 6.

V. Bünyügyi osztály.

1. Elsőosztályú kapitány 1.
2. Másodosztályú kapitány 1.

3. Gyakornok 1.
4. Bünyügyi nyilvántartó és tárgykezelő 1.
5. Napidíjas 4.

Végrehajló rendőrség.

1. Rendőrfelügyelő 1.
2. Fogházfelügyelő 1.
3. Gyalogőrmester 4.
4. Lovasőrmester 1.
5. Kulcsár 2.
6. Gyalogrendőr ellenőr 18.
7. Lovasrendőr ellenőr 2.
8. I. osztályú és II. osztályú gyalogrendőr 200.
9. I. osztályú és II. osztályú lovasrendőr 24.
10. Hivatalszolgá 5.
11. Detectiv csoportvezető 1.
12. Detectiv 15.

29. §.

A detectiv csapat és a végrehajló rendőrség a rendőrfelügyelő vezetése és felügyelete alatt áll.

A rendőrfelügyelő teendői különösen :

1. A városi Tanács által kiadott rendőri szolgálati utasítás megtartásának ellenőrzése.

2. A detectiv és rendőrlégénység állandó oktatása, közöttük a fegyelem fenntartása. Ez okból joga van a rendőrlégénységgel szemben 2 napig terjedhető laktanyafogságot alkalmazni.

3. Az örkeretek felállítás a beosztása iránti javaslat-tétel a főkapitányhoz, új őrhely kijelölése iránti előterjesztés. Az őrségnek szolgálati beosztása.

4. Az őrszemeknek, általában a legénységnek s az altiszteknek szabályszerű ellenőrzése.

5. Az alája bízott rendőrlégénység útján a város területén a közbiztonság, közrend és vagyonbiztonsági szolgálat helyes véghezvitele. E tekintetben elsősorban a rendőrfelügyelőt terhel a felelősség.

6. Felügyeltet az ültetvényekre, az utcák, terek, gyalogjárdák, sétányok, továbbá az udvarok tisztaságára, a szabad közlekedés fenntartására.

7. Felügyeltet a vásári rendtartásra, a napi-, heti- és országos vásárokon és ellenőrzi a piaci rendet.

8. Általában gondoskodik mindarról, ami a közrend érdekében szükséges.

9. Tüzesetknél a jelentést elkészíteti.

10. Ellenőrzi a köztisztaságot.

11. Felügyeltet a népkonyhára, menhelyre.

12. Kezeli a rendőrlégénység egyenruha tömegét.

13. A főkapitány megbízásából végzi a rendőrlégénység fegyelmi vétségeiben a vizsgálatot.

14. Felügyel a rendőrlégénység fegyverzetére és ruházatára.

30. §.

A főkapitány meghallgatásával a polgármester előterjesztésére a főispán az elsőosztályú kapitányok egyikét főkapitány-helyettesnek nevezi ki, aki 800 korona személyi pótlékkal látandó el.

31. §.

A közigazgatási ügyosztály vezetője, tekintettel a külsőségeknek állandó szükségszerű ellenőrzésére, 1000 korona lótarthatási átalánnyal látatik el.

32. §.

Az intéző tisztviselő és rendőrfelügyelő szolgálatban mindenkor egyenruhát kötelesek viselni. A főkapitányra nézve az egyenruha viselése nem kötelező. Minden intéző tisztviselőnek és a rendőrfelügyelőnek évi 240 korona egyenruha átalányösszeg állapítatik meg.

33. §.

A rendőrségi épület felépülése és átvételétől kezdődleg a főkapitány, a rendőrfelügyelő, fogházfelügyelő, 2 kulcsár és 1 szolga kötelesek a rendőrségi épületben lakni, s lakbérüknek beköltözésük idejétől való beszüntetése mellett, természetbeni lakást kapnak fűtés, világítással.

34. §.

A fizetési osztályba beosztott tisztviselők fizetési osztályuknak megfelelő javadalmasága a városi szervezeti szabályzat 256. §-ában van megállapítva.

35. §.

A rendőrségi tisztviselők és egyéb alkalmazottak nyugdíjogosultságát az érvényben lévő városi nyugdíj-szabályzat és az 1907. évi L.IX. t.-c. állapítja meg.

36. §.

A rendőrtisztviselők, segéd- és kezelőszemélyzet szabadságidejére nézve a városi szervezeti szabályzat 248. §-ának rendelkezései az irányadók.

A szabadságidő engedélyezése iránti kérelem szolgálati úton terjesztendő elő és a főkapitány által véleményezendő.

37. §.

A rendőri igazgatás szervei a nagyközönség érdekeit állandó figyelemmel tartozván kísérik, hogy azoknak a megfelelő jogvédelmet és oltalmat kellő időben és eredményesen megadhassák, ezért a rendőri szolgálatnak megszokottság nélkülük kell lennie.

E célból a rendőrkapitányság intéző tisztviselői, vagyis a fogalmazási szakmában működő rendőrtisztviselők és a detektívek a hivatali helyiségben központi ügyeleti szolgálatot tartoznak teljesíteni. Ezen ügyeleti szolgálatért, amely egyhuzamban 24 óráig tart, a tisztviselők 5 korona, a detektívek pedig 3 korona szolgálati pótdíjban részesülnek.

A mutatóványos helyeken tartott felügyeleti és ellenőrzési szolgálatokért a rendőrtisztviselők a Tanács által kiadott utasításban a szolgálati idő és tartam szerint megállapított felügyeleti és ellenőrzési díjakra jogosultak.

38. §.

Az eddigi ügyosztályok szerint széttagolt iktató és kiadó hivatalok egységesítettnek s az összes iktatások és kiadói teendők 1—1 hivatalban végeztenek oly módon azonban, hogy külön rendőrkapitánysági és külön bünygyi iktatókönyv vezettek. Az egyesített iktató és kiadó, vagyis segédhivatalok felelős vezetője a kiadó.

39. §.

A bűnjelkek és talált tárgyak kezelésére, a bünygyi nyilvántartás vezetésére és dactiloscopiai felvételek eszközésére egy XI. fizetési osztályu kezelő tisztviselői állás szervezetik tárgykézelő és bünygyi nyilvántartó címmel.

40. §.

Napidíj és élelmezési illetmények a szállás és fuvardíjon kívül úgy a köz-, mint magánügyekben a város

határába kiküldetés esetén: 6 órán belüli időre fél-napidíj, 6 órán túl terjedő időre azonban 24 órán belül egész napdíj jár.

A város határában kívül a napidíjak a következőképpen állapítatnak meg: a főkapitány 12 korona, a főkapitány-helyettes és a többi első osztályu kapitányok 10 kor., a másodosztályu kapitányok és rendőrfelügyelő 8 kor., többi tisztviselők 6 korona, segédszemélyzet (díjnok, detektívek, rendőrmesterek 5 kor., közegek, rendőrlégenységi állományba tartozók, szolgák) 3 korona.

A fő- és székvárosban, valamint külföldön a fenti napdíj kétszeresen számíttatnak. Podgyász és hordárdíjak felszámíthatók. A fent nem érintettekben kívül a városi szervezeti szabályzat 278. §-ában foglaltak az irányadók. A rendőri büntető eljárást szabályozó 65,000—1909. B. M. sz. rendelet 234. §-a értelmében azon elítéltet, akitől a kiszabott pénzbüntetés végrehajtás utján hajtatik be, végrehajtási költség terheli, amely:

a) csak zálogolás esetén úgy a végrehajtó, mint a becsüs részére 1—1 koronában;

b) a tényleg foganatosított árverés esetén, vagy pedig olyan esetekben, midőn az árverés megtartására a végrehajtó a helyszínen már megjelent, a végrehajtó részére 2, az árverésnél közreműködő rendőri közeg részére 1 koronában állapítatik meg.

Ezen végrehajtási díjak a város bel- és külterületén egyformán számíttatnak. A város külterületén eszközölt végrehajtás alkalmával felmerült fuvardíjak szintén felszámíthatók úgy azonban, hogy az egy és ugyanazon alkalommal végrehajtást szenvedők terhére a felmerült fuvardíj arányosan felosztandó és csak egyszeresen számítható.

41. §.

A kerületi tisztí orvosok a rendőrkapitányságnak szakközgei, szolgálati tekintetben azonban a tisztí főorvosnak vannak alárendelve.

42. §.

A rendőri büntető eljárást és ügyvitelt szabályozó 65,000—1909. és 105,000—1909. B. M. sz. rendeletek alapján egy tisztí ügyész intézi a rendőri bíraskodás körül az ügyési teendőket, aki a tisztí főügyésznek van alárendelve.

43. §.

Az ezideig napidíjas ideiglenes minőségű 20 gyalog kézbesítői állás végleges nyugdíjogosultsággal bíró kézbesítőikkel töltetik be. A kézbesítők alapfizetése 800 kor. és 200 korona lakpénz s 5 évenként lépnek elő 850, illetve 900 koronáig.

44. §.

Kézbesítővé kinevezhető azon magyar állampolgár, aki a 24. évet betöltötte, büntetlen, magyarul írni és olvasni tud, ép testalkatú. Kiszolgált katonák előnyben részesülnek.

45. §.

A kézbesítőket a főkapitány előterjesztésére a polgármester nevezi ki 1 évre ideiglenes minőségben. Amennyiben 1 év alatt kifogástalan viselkedésnek bizonyulnak, a főkapitány előterjesztésére a polgármester által véglegesíttetnek.

46. §.

A rendőrség tisztviselő-, segéd- és kezelő-személyzetének fizetési táblázata.

Sorszám	Állás	Létszám	Fizetési		Fizetés	Lakbér	Városi pótlék	Személyi pótlék	Egyenruha	Várakozási idő	Jegyzet
			osztály	fokozat							
1	Rendőrfőkapitány	1	VII.	1 2 3	6000 5400 4800	— 1280 —	— 1200 —	— 1000 —	— 240 —	— 5 —	
2	Első osztályrendőrkapitány	6	VIII.	1 2 3	4400 4000 3600	— 1040 —	— 1000 —	— — —	— 240 —	— 5 —	Főkapitány helyettesnek 800 K személyi pótlék, közigazgatási osztályvezetőnek 1000 K ló-tartási átalány.
3	Másod osztályú kapitány Rendőrfelügyelő Építészmérnök	5 1 1	IX.	1 2 3	3200 2900 2600	— 800 —	— 800 —	— — —	— 240 —	— 4 —	Rendőrfelügyelőnek 800 K ló-tartási átalány. Építész mérnöknek egyenruha átalánya nincs.
4	Első oszt. fogalmazó Pénztáros Máti biztos Kiadó Iktató Irodatiszt Állatorvos	5 1 1 1 1 2 1	X.	1 2 3	2400 2200 2000	— 720 —	— 600 —	— — —	— — —	— 4 —	Az első osztályú fogalmazóknak 240 K egyenruha átalány; máti biztosnak lakás természetben, 1000 K ló-tartási átalány, 8 hold föld használat, 4 tehén, 4 kocsa és ezeknek egy éven belüli szaporulatának tartása. Állatorvosnak természetben lakás. Kiadónak, mint segédhivatali irodavezetőnek 400 K személyi pótlék.
5	Rend. nyilv.-tartó Kézbiztest vezető Bűnügyi nyilvántart. Írnok Mezőbiztos Kerületi biztos Detectiv	1 1 1 5 2 6 16	XI.	1 2 3	1800 1600 1400	— 640 —	— 400 —	— — —	— — —	— 4 —	Mezőbiztosoknak 600 K ló-tartási átalány.

47. §.

A rendőrség közegeinek létszám- és fizetési táblázata:

Sorszám	Állás	Létszám	Fizetési fokozat	Fizetés	Lakbér	Várakozási idő	Jegyzet	
<i>I. osztály.</i>								
1	Gyalog őrmester	4	1	1800	360	4	Ruha természetben.	
	Lovas őrmester	1	2	1700				
	Fogházfelügyelő	1	3	1600				
<i>II. osztály.</i>								
2	Gyalogrend. ellenőr	18	1	1500	300	4		
	Lovasrendőr ellenőr	2	2	1400				
	Fogdai kulcsár	2	3	1300				
<i>III. osztály.</i>								
3	I. o. gyal. és lov. rend.	48	1	1200	240	3		
	Mezőrendőr és	11	2	1100				
	Lovaskézbesítő		3	1050				
<i>IV. osztály.</i>								
4	II. o. gy. és lov. rend.	176	1	1000	240	3		
	Mezőrendőr és	2	2	950				
	Lovaskézbesítő		3	900				

A lovasrendőrök és lovaskézbesítők a megfelelő fizetési osztályban 600 korona ló-tartási átalányt kapnak.

A rendőrelégénység 3 havi próbaidő kitöltése után a polgármester által a rendőrfőkapitány előterjesztésére, a IV. fizetési osztály III. fokozatába II-od osztályú rendőrré, 1 évig ideiglenes minőségben. Ha az 1 év letelt s ez idő alatt kifogás fel nem merült, az ideiglenes minőségű II. osztályú rendőr véglegesítették, ha pedig az egy évig ideiglenes minőségű II-od osztályú rendőr a követelményeknek meg nem felel, a főkapitány előterjesztésére a polgármester által minden további indoklás és jog igény nélkül elbocsátattik.

A véglegesített rendőr csak lefolytatott fegyelmi eljárás után fegyelmi végzetéssel bocsátható el.

A kinevezett rendőr a IV. fizetési osztály egyik fokozatából a másikba, a III. osztály III. fokozatába és ezen osztály egyik fokozatából a másikba 3—3 év elteltével lép a rendőrségi szabályzatban meghatározott feltételek mellett.

A II. osztályból s abból az I. osztályba az arra alkalmasak csak újabb kinevezés útján lépnek, azonban ezen osztályokon belül egyik fokozatából a másikba 4—4 év leteltével lép elő.

A próbarendőr fizetése havi 60 korona.

48. §.

A gyalogrendőr-kézbesítők, hortobágyi rendőrök és szolga személyzetének létszám- és fizetés-táblázata :

Sorszám	Állás	Létszám	Fizetési fokozat	Fizetés	Lakbér	Várakozási idő	J e g y z e t
<i>A) Csoport.</i>							
1	Gyalogrendőr kézbesítők	20	1	900	200	5	1—1 sapka.
			2	850			
			3	800			
<i>B) Csoport</i>							
2	Szolgák	5	1	900	200	5	Ruha természetben.
			2	850			
			3	800			
			4	750			
<i>C) Csoport.</i>							
3	Hortobágyi rendőrök	3		720			Ruha természetben.

49. §.

A 47. §. szerinti táblázatban feltüntetett rendőrgétszám a város VI. kerületében létesítendő 6 s ezenkívül a vasuti és nagyerdői őrszobákban osztandó fel.

50. §.

A rendőrkapitányságnál a következő pecsétfeliratok alkalmazatnak :

I. a) a rendőrfőkapitány pecsétje a következő felirattal látandó el :

Debreczen sz. kir. város rendőrfőkapitánya ;

b) az iparügyosztályé : Debreczen sz. kir. város rendőrkapitánya, mint I. foku iparhatóság.

II. Közrendészeti ügyosztályé : Debreczen sz. kir. város rendőrfőkapitányságának közrendészeti ügyosztálya.

III. A közigazgatási ügyosztályé : a) Debreczen sz. kir. város rendőrkapitányságának közigazgatási és mezőrendészeti ügyosztálya.

b) Községi bírósági ügyekben pedig : Debreczen sz. kir. város községi bírósága.

IV. A bejelentési és központi kézbesítési ügyosztályé : Debreczen sz. kir. város rendőrkapitányságának bejelentési és kézbesítési ügyosztálya.

V. A büntügyi osztályé : Debreczen sz. kir. város rendőrségének büntügyi osztálya.

A pecsétek címerrel és körirattal készítenődök.

Tekintete Tanács !

A rendőrség újjászervezésére vonatkozó szabályrendelet-tervezetet elkészítvén, van szerencsém azt a következő indokolással beterjesztetni :

A rendőrség legutóbb a köztörvényhatóságról 188—9506—1911. bky. szám alatt alkotott és helyügymiszterileg jóváhagyott szabályrendelettel szervezetett. E szabályrendelet azonban a 113—6202. és 187—11.019—1896. bky. sz. szabályrendeletnek a rendőrségre vonatkozó részét alapelveiben érintetlenül hagyja és a rendőrségre fejlődést nem jelent. Azon hiányokat és hibákat, melyek a rendőrségnek a tényleges viszonyokkal, a város haladásával, fejlődésével összhangba nem hozott szervezete folytán, mindinkább érezhetők és mindinkább nehezebben küzdhetők le, ugyszólván teljesen orvosolatlanul hagyja. Kétségtelen, hogy a rendőrségi személyi

és dologi kiadásai jelentékeny tételt képeznek, s a szabályrendelet ezt tartva szem előtt, a takarékoságban tülzása is megy, mert gondosan kerülve a kiadások növeledését, mellőzi a személyzetnek elkerülhetetlenül szükséges minimális szaporítását is. Emellett azonban elmulasztja az ügyek célzerű olyan módoni beosztását, hogy a csekély, sőt határozottan elégtelen személyzet munkaejeje teljes mértékben kihasználva, a rendőrségre háruló feladatokat a közönség érdekeinek megóvását az adott viszonyok között lehetőleg teljesíthesse.

Ugyanis már a régi szervezeti szabályzatnak nagy hátránya volt a decentralizáció s bár az újabb szervezet e tekintetben határozott haladást mutat s erősen törekszik az ügyek centralizációjára, következetesen ezt keresztül nem viszi. Ugy a közönségre, mint az eredményes ügyintézésre nyilvánvaló ennek hátránya. A közönségtől indokolatlanul idő raboltatik el az egyik hivatalból s másikba való járással, a személyzet munkaejejének egy részét pedig felesleges munkával köti le. Bővebben kívánom ez állásomat indokolni.

Az új szervezeti szabályzat teljesen érintetlenül hagyja a büntügyi osztályt, mely 1900-ban szervezetvén, hatáskörébe utaltattak az összes kihágási ügyek, tehát az iparkihágási ügyek a rendőrfőkapitány mint elsőfoku iparhatóságtól, a mezőrendőri, állategészségügyi, erdei, vadászati, utrendőri, vízrendőri stb. kihágások a mezőrendőrkapitányságtól, a he- és kijelentési kihágások a rendőrbüntetési hivataltól. A kihágási ügyeknek ilyen módon a büntügyi osztályhoz utalása mig egyrészt az ügyek egységes kezelése szempontjából is rendkívül helytelen, másrészt ellenkezik a törvény határozott rendelkezéseivel is. Az 1884. évi XVII. t.-c. ugyanis mindenütt, ahol erre hivatkozás van, kimondja, hogy az ipari kihágási ügyekben a rendőrfőkapitány, mint elsőfoku iparhatóság jár el a törvényhatóság jóval felruházott városokban elsőfokon. Ugyanígy rendelkezik számos miniszteri rendelet és több szabályrendeletünk. Amint tehát ugy az ipari közigazgatás, mint az ipari kihágási ügyekben elsőfoku hatóság csak az iparhatóság, ezen jogát, vagy annak egy részét a rendőrség egyik osztályára, jelen esetben a büntügyi osztályra nem delegálhatja. Hogy az ipari kihágási ügyeknek a büntügyi osztályra ruházása nemcsak a törvény intencióival ellenkezik, hanem az egységes és gyors ügykezelésre is menyérvé hátrányos, annak megvilágosításul csupán arra akarok rámutatni, hogy az 1907. évi XIX. t.-c. 12. §-a értelmében azon munkaadó, ki alkalmazottját a törvényes időben elmulasztja bejelenteni a kerületi munkásbiztosító pénz-

tárba, kötelező a be nem jelentés folytán elmulasztott járulékok befizetésére és az esetleg felmerült gyógykezelési költségek megfizetésére. A munkaadó e kötelezettsége azonban mindig kihágási ítéletekben mondandó ki, illetőleg állapítandó meg. Most már egyáltalán nem szorul magyarázatra annak hátrányos volta, hogy az ipari kihágási ügyek a bünyügyi osztályhoz vannak utalva, mert míg az ilyen természetű ügyek, tehát egy és ugyanazon ügynek egyik részében a bünyügyi osztály a másik részében az I. foku iparhatóság jár el. Bizonyára erre való tekintettel mondja ki a törvény 193. §-a, hogy az 1907. évi XIX. l. c.-be ütköző kihágásokban illetékes elsőfoku hatóság az I. foku iparhatóság. Így van ez számos más ügyben is, amelyekben egy és ugyanazon ügyben kihágási eljárásnak s emellett I. foku iparhatóság eljárásnak van helye, például, hogy többet ne említsék, a segédnek munkakönyv nélkül felfogadása kihágás, ebben illetékes a bünyügyi osztály, de a segédet munkakönyv nélkül felfogadó mester a segéd jogtalan kitétele által előbbi munkaadójának okozott kárért is felelős s ezért kárterítéssel tartozik, az e feletti határozathozatal pedig már az I. foku iparhatóság hatáskörébe tartozik.

Míg azonban az ipari kihágási ügyeknek az I. foku iparhatóságtól elvétele határozottan törvényellenes is, addig a szakkihágásoknak a többi ügyosztályoktól elvétele csupán célszerűtlen és az ügyek helyes elbírálása szempontjából a legnagyobb mértékben hátrányos. A most érvényben levő szabályrendelet pl. a mezőrendőrkapitányság hatáskörébe utalja az állatvásárokra való felügyelet, állategészségügyekben a zárlat elrendelését, ezen tilalom foganatosítását, a beteg állatok gyógykezelését, kiirtását, a mezőrendőri törvények végrehajtását, az utakra, hidakra, csatornákra, faültvényekre való stb. felügyelet, mindazonáltal ezügyben a mezőrendőrkapitánynak bíráskodási jogköre nincs, ha eljárása során kihágást tapasztal, azt nem bírálhatja el, hanem át kell tennie a bünyügyi osztályhoz, amely újabb tárgyalást tartván, ítéletet hoz, tehát egy eljárásból van kettő. Mennyivel gyorsabb és hatékonyabb volna az eljárás, ha ezen ügyekben a bíráskodás is a mezőrendőrkapitányra ruháztatnék, mert hiszen kétségtelenül ő hozhatná a leghelyesebb ítéletet is, egyben hatásköre és hatalma sem volna, mint jelenlegi illuzórius és nem merülne ki csupán a feljelentéssel való megfenyegetésben.

Igy van ez a többi ügyosztálynál is és számtalan esetben. Egy és ugyanazon ügyben két, néha több ügyosztály folytatja le az eljárást, szaporítja a felesleges munkát egyrészt, másrészt pedig a közönséget egyik hivatalból a másikhoz való járatással és utalással indokolatlanul terhelve.

E hibák kiküszöbölése végett tervezetemben a bünyügyi osztálytól kiemeltém a kihágásokat és szétszótattam azokat szakszerint az egyes ügyosztályok között. A bünyügyi osztály hatáskörét pedig tisztán a bűnyügyekre korlátoztam. Tervezetem szerint ugyanis a következő 5 ügyosztály lenne:

- I. Elnöki és ipari;
- II. Közrendészeti;
- III. Közigazgatási és mezőrendőrségi;
- IV. Bejelentési és kézbesítési, végül
- V. Bünyügyi osztály.

A közrend elleni kihágások a közrendészeti ügyosztály hatáskörébe tartoznának, kivéve a szakkihágásokat, melyek az illető ügyosztály hatáskörébe utaltatnak. Az iktatás, kiadományozás és irattározás központilag történne. Egyesített iktató lenne az I—II., III., IV. ügyosztályok részére, ezenkívül V. (Bünyügyi) osztály számára és a kihágási ügyek iktatására.

Írányelvem az ügyosztályok szervezésénél s általában az egész szervezeti szabályrendelet megalkotásánál az volt, hogy az eljárás egyszerűsítésével minden felesleges munka kiküszöböltesse s a létszámnak csak a kikerülhetetlenül szükséges szaporításával a munkaerők úgy használtassanak ki, hogy a legnagyobb munkateljesítményt szolgáltatassák.

Kétségtelen ugyanis, hogy egy nagyobb korporáció, mint például a rendőrség ügyeinek kellő ellátása, azok helyes beosztásától függ s a rendőrség működésétől, ügykörének sajátosságától fogva eredményt, sikert csak úgy lehet várni, ha az célszerű ügybeosztással bír. Egyben ezen alapszik az is, hogy lehető költségkíméléssel csak a feltétlenül szükséges személyzet alkalmaztassék.

A személyzet megállapításánál azonban figyelembe volt veendő városunknak az utóbbi időben tapasztalható rohamos fejlődése, lakosságának és területének s ezzel együtt a rendezési teendőknek nagymértékben való megnövekedése. 1896 óta rendőrségünk személyzete — kivéve a legénységet — nem szaporítottott, sőt a jelenleg érvényben levő szervezet egy meglévő kapitányi állásnak beszüntetésével a különben is elégtelen intéző tisztviselői létszámot csökkentette. Most már 1896-ban a város lakossága 65,000 volt, ma 95,000, illetőleg 102,000 tehát nagyarányban majdnem 50%-al növekedett. Hatványozott arányban növekedett a város lakosságával a rendőrség teendője. Nem szabad ugyanis szem elől téveszteni, hogy a lakosságnak fenti arányokban való szaporodása azt bizonyítja, hogy városunk a környékbeli városok és falvakra nézve nagy felzárkózó képességgel bír, s ez jövőre is jelentékeny lakosság szaporulatot jelent a városra. A felszívott, a bezömlött nép között már most nem csupán tisztességes munkás clem van, hanem ott van a productív munkát nem végző, csupán a társadalom élőködő büntetettek tömege is, amelynek megfigyelése, felkutatása és ártalmatlanná tétele mindinkább növekedő terhet és munkát ró a rendőrségre. Erre tekintettel tehát minden szaporítás elkerülhető nem volt, azonban e tekintetben a minimális követelményekre szorítottam. Az intéző tisztikar, mely az 1896. év óta nem szaporítottott, sőt az újabb szervezet egy meglévő kapitányi állás beszüntetésével a különben is csekély létszámot még apasztotta, a nagymértékben megszorított ügyek elintézésére elégtelen. Feladatának csak a legnagyobb erőfeszítéssel és már rég idő óta csak úgy képes megfelelni, hogy egyes ügyosztályokban állandósítottatott a hivatalos órákon kívüli sokszor a késő esti időbe benyúló munkáltatás.

Miután azonban a rendőrség teendői, amint azt a statisztikai kimutatások igazolják, állandóan nagymértékben növekednek, azokat a csekély létszámú tisztikar, amelynek ereje a fokozott munkában mindinkább kimerül, előbb-utóbb még megfizetett munkával sem lesz képes elvégezni, amelyk súlyos és a közre kiszámíthatatlan hatása lesz. A tisztviselő kárnál tehát elkerülhetetlenül szükséges volt a megszüntetett első osztályú kapitányi állást újra betölteni, ezenkívül pedig még egy első osztályú kapitányi, egy másodosztályú kapitányi és egy első osztályú fogalmazó állást szervezni. A szaporulat ennek dacára csupán két tisztviselői állással történt. Ugyanis a tisztviselői állások szervezésénél irányadóul kellett vennem, hogy képzett, ambíciózus tisztviselők nyereszenek meg a rendőrség részére, ez pedig csak úgy lehetséges, hogyha a belépő tisztviselőnek a fokozatos előhaladásra mód és alkalom nyújtatik. Arányban volt tehát hozandó a magasabb tisztviselői állások száma az alacsonyabb tisztviselői állásokkal, hogy így az előlépés lehetősége biztosíthatassék. Ennélfogva az elsőosztályú kapitányi állások száma a jelenleghez képest kétfelével a másodosztályú kapitányi és elsőosztályú fogalmazói állás egygyel szaporítottott, de ugyanekkor a gyakornoki állások száma csökkentett. Az intéző tisztviselői fizetését illetőleg javasolom, hogy a főkapitány helyettes, aki mindig a közrendészeti ügyosztály élén áll elsőosztályú kapitány lenne, 800 korona évi személyi pótlékban részesíttessék. A főkapitány helyettesnek személyi pótlékban részesített indokoltá teszi az, hogy mint a közrendészeti ügyosztály vezetője ő fogja kezelni a különböző kihágási pereket, ami igen felelősségteljes és nagy munkával járó feladat. Ezenkívül ezen tisztviselőt a főkapitány távollétében a

főkapitányi teendőknek ellátása, valamint, miután teljesen mindent a főkapitány bír fizikailag is képtelen végezni s így a reá ruházott ellenőrzési teendők jelentékenyen terhelik s mivel voltaképpen a többi elsőosztályú kapitányokkal egy fizetési osztályban van, méltányos, hogy rendkívüli teendőért megfelelő személyi pótlékhöz részesíthessék.

Hogy a fokozatos előhaladásnak, ennél fogva a tisztviselő ambíciójának minél nagyobb tere nyíljon, szükségesnek tartottam, hogy a fogalmazó tisztviselők közül 5 másodikosztályú kapitány legyen a IX. fizetési osztályban, 5 pedig elsőosztályú fogalmazó a X. fizetési osztályban. Szervezeti javaslatom ezen intézkedésnek helyességét igazolandó, csupán egy körülményre szándékozom rámutatni, nevezetesen arra, hogy jelenleg a rendőrségnél a tisztviselők számára úgyszólván semmi előhaladás nincs s hosszú éveket kell töltenie egy és ugyanazon állásban és fizetésben. Mi ennek az eredménye: az, hogy fiatal emberek, különösen tehetségesebbek nem jön a rendőrségre, vagy ha véletlenül ide helyeztetik, minden alkalmat megragad arra, hogy a rendőrségtől elhelyeztessék.

A közrendészeti úgyszólván mellé szükségesnek mutatkozott egy műszaki közegnek beosztása, amely cél tervezetben egy új állásnak, az építész-mérnöki állásnak szervezésével talán megoldást. Városunkban az építkezési kedv mindinkább fokozódik, ennek természetesen eredményeként az új építkezések száma jelentékenyen növekedett és még mindig növekedőben van. A régi épületek lebontása, az új építkezések, állványozások nagyobb mérvű ellenőrzést tesznek szükségessé. E feladatnak az elégtelen személyzetű és munkával amugy is túlhalmozott mérnöki hivatal nem képes eleget tenni. Sajnálatos bizonyítékot szolgáltatalt erre nézve a mindgyakrabban ismétlődött súlyos építkezési balesetek, melyek megdöbbentő erővel igazolják, hogy a mérnöki hivatalhoz beosztott és munkával túlhalmozott mérnökök ellenőrzési funkciójukat, vagy éppen nem, vagy csak igen felületesen teljesítik. Különösen ékesen szóló bizonyíték erre nézve a Piac- és Szent-Anna-utak sarkán, a Piac- és Csapó-utak sarkán lebontott épületek lebontása közben bekövetkezett és súlyos sérülésekkel járó balesetek, különösen pedig az Egyház-tér 13. szám alatt épült villamos mozgó-fénykép színháznál legutóbb történt borzalmas házelemlés, amely több halálesetet követelt.

Az ilyen és hasonló szerencsétlenségek a rendőrség mellé szervezett építész-mérnöki állás beállításával teljesen megszüntethetők, vagy legalább is a minimumra csökkenthetők, mert ezen műszaki közeg a házelemlések, állványozások, és új építkezések felügyeletét s ellenőrzését olyan mértékben valószínűsíthetjük, hogy az által a balesetek megelőzhetnének és elháríthatnának. S bár ezen körülmény is teljesen indokolja ezen új állás creálását, a rendőrségre beosztott építész-mérnököknek nem csupán az volna a feladata.

Szakközége lenne ugyanis ez a rendőrségnek, amely a rendőrséget a közbiztonság körül végzett nagy munkájában szakértő véleményével eredményesen támogatná. A fejlődés rohamos növekedésével mind gyakrabban utaltatik a rendőrség a köz érdekében végzett preventív ténykedéseiben a szakképzett közeg kisegítő munkájára, amelyet a mérnöki hivatal ma nem tud valószínűsíteni.

A szakvélemények beszerzése, sürgős helyszíni szemlék tartása ez időszert rendkívül nehézkes és sok idővesztéssel járnak, melyek a közérdeknek és közbiztonságnak — úgy lehet, igen nagy sérelmére eshetnek. Nem feladatom a rémképek festése, de itt ismét rá kell mutatnom az Egyház-téri ház beomlására. Ezen épület mozgó-fénykép színház céljaira épült s naponta száz meg száz ember látogatta volna azt. A szerencsétlenség nyomán elfolytatott vizsgálat beigazolta, hogy a beomlás az építkezésnél használt anyag rossz minősége okozta. Mi történt volna, ha az épület a terhepróbat sikeresen kiállja — aminek lehetősége egyáltalán nem volt kizárva — s akkor omlik össze, mikor a színház nézőkkel tele van

s száz meg száz ember életét követeli áldozatul. Vajjon ki viselte volna az óriási emberáldozatért a felelősséget? Még elgondolni is rettenetes. Pedig ez a jövőben is megismétlődhetik s csak úgy hárrható el, ha az ilyen építkezések lelkiismeretes, gondos és haladéktalan ellenőrzés mellett és felügyelet alatt történik, ezen cél pedig csak az építész-mérnöki állás szervezésével érhető el.

Az építész-mérnöki állás fontosságát és szükségességét fentiekben indokolva, midőn ismételtelen kérem annak szervezését, egyben javasolom, hogy ezen állás betöltője, mint magasabb műszaki képesséssel bíró egyén, a IX. fizetési osztályba soroztassék.

Javasolom azt is, hogy a rendőrfelügyelő a IX. fizetési osztályba helyeztessék és számára a VIII. fizetési osztály megnyitassék. Igen komoly indokok támogatják e javaslatomat.

A felügyelői állás ugyanis azáltal, hogy a rendőrlégénység kiképzése s oktatja, igen nagy jelentőséggel bír s városunk közbiztonsága érdekében fontos és szükséges, hogy ez állásban tanult, képzett, képes s teendőiben feltétlenül otthonos egyén alkalmaztassék, ami csak úgy érhető el, ha megfelelő fizetés, amely a tisztességes megélhetést biztosítja, — nyújtatik neki. E mellett azonban ambíciójának folytonos éhrentartása ösztönzésére lehetőséget kell neki nyujtani arra is, hogy előre haladhasson, ez teszi feltétlenül szükségessé, hogy számára a VIII. fizetési osztályt megnyitassák. Különbö minduntalan ismétlődhetik az eset, ami Barna Tibor felügyelővel történt, hogy mivel pár száz koronával jobban javadalmazott állást nyert el, régi állását azonnal otthagya.

Tervezetben fel vettem azt is, hogy a rendőrtisztviselők évi 240 korona ruhaátalányban részesíthessék. A tisztviselőknél ruhaátalányban részesítés a legnagyobb mértékben indokolt. Az egyenruhát ugyanis a tisztviselő tisztán szolgálati érdekből, szolgálati célokra szerzi be, méltánytalan tehát, hogy ily körülmények között a sajátjából fedezzen olyan kiadást, amely elsősorban közérdeket szolgál. Nem állhat meg ezzel szemben azon érvelés, hogy az egyenruha beszerzéséhez a szolgálati díjakból, azokért a díjakért ugyanis a tisztviselő éjszakáját, nyugalmát, szabadidejét áldozza s így méltánytalan, hogy az ezen szolgálatiáért — tulajdonképpen a szolgálata közben felmerülő kiadásának fedezésére kapott szolgálati díjból szerezze be az egyenruhát.

Elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozott a kezelői állások közé egy pénztáros állás szervezése a X. fizetési osztályban. Jelenleg ugyanis majdnem minden ügyosztálynál kezeltetik pénz, amelyek a főkapitányság utján továbbíthatnak rendeltetési helyekre.

Most már külön kezelést igényel a pénzek bevételére az egyes osztályoknál s a főkapitányságnál. Tekintettel pedig arra, hogy igen sokféle pénz kezeltetik, ennek szabályszerű intézése ugy az egyes ügyosztályokra, mint a főkapitányságra igen sok felesleges munkát rő és téveskedésnek jelentékeny részét köti le, ami egy pénztáros beállításával megszüntethetők. A rendőrségnél őrzött különböző értékű tárgyak, bűnjelkek kezelése szintén szükséges volt egy tárgykezelő állás szervezése, ez azonban szaporulatot nem von maga után, mert ennek ellenében egy irnoki állás beszüntetettét úgy, hogy a kezelő személyzet csupán egygyel szaporodik. A napidíjas irnokok száma is csupán egy gépiróval szaporítatik, ami a nagyszámú írásbeli munkák akadálytalan elvégeztetése és a kiadmányozhatás gyorsabbá tétele céljából teljesen indokolt.

Az iktató és kiadóhivatalok egyesítettéven azon célból, hogy a segédhivatalokban összhangzóan és egyöntetűen végezzenek el a kezelési munkák, szükség van arra, hogy ezen segédhivatalokat, vagyis a kezelési irodát egy kezelő tisztviselő vezesse felelősség mellett. Költségkímélés szempontjából mellőztem egy irodavezetői állás szervezését s ezen irodavezetői tisztség ellátásával a kiadott tartom megbizandónak s tekintettel arra, hogy ezzel egy munkája, mint felelőssége tetemesen megnövekedik, de meg hogy irodavezetői volta is jobban

kiemeltessék, részére 400 korona személyi pótlék beállítását tartom szükségesnek.

A nyomozás eszközésére a jelenlegi szabályrendeletben a rendőrbiztos kar szervezetét. Ez intézmény azonban már idejét múlt és rendeltetését betölteni nem tudja. A műveltség fejlődésével, amikor mindinkább szövevényes büncselekmények követnek el s amikor a büntettek mindinkább nagyobb furfanggal támadnak a társadalom ellen, kinyomozásuk, megfigyelésük, megelőzésük és ártalmatlanná tételükre a feltűnő egyenruhát viselő rendőrbiztosok teljesen alkalmatlanok. Hogy eddig mégis nagyobb bűnesetek épen nem, vagy ritkábban fordultak elő, az tisztán a véletlennek és városunk közönsége puritán erkölcsi felfogásának tudható be. Ma azonban már a jövőre, amikor a város óslakossága a forgalom, közlekedés, ipar- és kereskedelem növekedésével bevándorló kétes elemekkel mindinkább kevertedik, feltétlenül változni fog, vagy legalább is megváltozására okvetlenül számítani kell, aminek jelei már is mutatkoznak, mert az utóbbi időben a nagyobb büncselekmények száma mindinkább szaporodik s így a tisztességes társadalom az ellene támadó bűnösöktől csak jól megszervezett és kiképzett nyomozó közegek — *delektívek* — által védelemzhető meg. Feltétlenül szükségesnek mutatkozott intélni ezen testület szervezése. Tervezetben egy 16 tagból álló detektív (nyomozó) csoport felállítását kontemplálom olyan módon, hogy a jelenlegi rendőrbiztosok e csoportba beminősíthetők és számuk a tervezett számrá kiegészíthetnek.

Nem mulasztatom el itt, hogy rá ne mutassak azon körülményre, miszerint városunk fejlődése az utóbbi időben óriási mértékben halad előre. Területe, lakossága rohamosan nő s e tekintetben a szó szoros értelmében amerikai arányokban tör előre. Partelepek, gyárak emelkednek, amelyeknek munkásságát legnagyobb részben a vidék szolgálta. Természetszerűleg ennek folyamánál sokkal mozgalmasabb, intenzívebb élet folyik itt, mint csak pár évvel ezelőtt is. A bevándorlottak között sok a büntetett is. Nem lehet számításon kívül hagyni azon körülményt sem, hogy az egyetlen felállításra csak rövid idők kérdése. Ez szintén jelentékeny népmozgalmat fog teremteni s az idevonzott tisztességes elemet nyomom követő bűnözők és fosztogatók tömege s annak az ellen intézett támadásokról megvédése a rendőrségnek elsősorban fontos kötelessége. Ez azonban a rendőrlégység mai létszáma mellett lehetetlen. Az utóbbi mozgalmas idők sajnosan igazolták, hogy rendőrlégységünk mai létszáma a feladatok teljesítésére képtelen.

Egy-egy nagyobb munkásmozgalom esetén a csekély számú rendőrlégység az élet- és vagyonbiztonság nagy érdekét ma megvédeni nem tudja még akkor sem, ha e mozgalom rövid tartama és a rombolás s zavargás terére nem lép. Könnyű elképzelni, hogy mi történik, ha tömeg fékezett szendvélye szabadon garázdálkodik és annak nem állja útját megfelelő erőhatalom. Ma egy nappal, mint éjjeleinket a város egész tömbjei maradnak örökös rendőr nélkül s a békésen alvó polgárok élet- és vagyonbiztonságára senki sem vigyáz, mert nincs rendőr. Ez a legnagyobb mértékben veszélyes és türelhetlen állapot, ami sürgős orvoslást kíván. Feltétlenül szükségesnek tartom emellett a rendőrlégység és pedig egy a gyalog, mint a lovasrendőrök létszámának szaporítását. A gyalogrendőrök létszáma meggyőződésem szerint 222-re, a lovasrendőröké legalább 27-re volna emelendő az altisztekkel együtt. Bár e szám az első pillanatra nagyon látszik, valójában azonban nem az. Városunk közbiztonsága megfelelő módon csak úgy látható el, ha az őrszabarendszer létesíttetik. Kerületenként egy s ezenkívül a vasuti nagy állomásra és a nagyerdői csőszháznál egy-egy, összesen legalább 8 őrszoba felállítása szükséges, amelyeknek ellátása csak a fenti létszámú rendőrlégységgel lehetséges. Csak így lesz elérhető, hogy a közrend, élet- és vagyonbiztonság fenntartása és megóvása végett felmerülő szükség esetén a város bármely részére a szükséges rendőri erő kivethető

legyen. A város egyes részeinek közbiztonságát az ott felállított őrszobák legénysége látja el.

Az őrszobák felállítását különösen indokoltá teszi azon körülmény, hogy megvalósításával városunk közbiztonsága, közrendszete, közegészségügye és köztisztasága feltétlenül javulni fog. Az őrszobák parancsnokainak, a ki-rendelt altiszteknek, ugyanis akik állandóan ugyanazon őrszobákhoz lesznek beosztva, kötelességüknek tétetik, hogy kerületükök tökéletesen megismerve, azt minden szabad dűlőutójukon bejárják s a közbiztonsági, közrendszeti, közegészségügyi és köztisztasági törvényes rendelkezésekbe ütőköz cselekményeket a folytonos ellenőrzéssel megakadályozzák. Ezenkívül az őrszobák felállításával közben is folyton bejárják kerületüket és ha valami rendellenességet tapasztalnak, arról jelentéseket megtevé, annak megszüntetése iránt a szükséges intézkedés azonnal megtéttetik. Hogy pedig a kerületi rendőrellenőrök kötelességeiket és ellenőrzéseiket lelkiismeretes buzgalommal teljesítsék, gondoskodva van a hanyságok esetére velük szemben alkalmazható fegyelmi büntetésekkel.

Az őrszobák felállításával még egy másik cél is szolgálhatnék. Nevezetesen, tény az, hogy városunkban a megélhetés igen drága, a lakások árai magasak, aminek eredménye, hogy a kiszűrték rendőrlégység a külsőségen, a városotl meglehetősen távol fekvő telepeken fogad magának lakását. Már most váltás előtt, központozások alkalmával a jelenlegi rendőrségi laktanyául szolgáló Szent-Anna-utca 12. sz. a házhoz kell a rendőröknek bejönnie s szolgálatainak leteltekor innen kell hazamennie, ami az ugyi is fásztató és nehéz szolgálatot teljesítő rendőrlégységre a legnagyobb mértékben kimerítőleg hat. Ennek, az egyéni szempontokról eltekintve, ismét csak a közbiztonságra van káros visszahatása. A kimerültséggel ugyanis karöltve jár a demoralizáció s nem szorul magyarázatra, hogy minden kényszerítés mellett is, a kimerültségű fáradt rendőrszem nem fogja elő buzgalommal és lelkiismeretes éberséggel teljesíteni kötelességét, mintha kevésbbé volna fáradt.

Tekintetes Tanács

Javaslatomban a rendőrök fizetése 100, lakbéré pedig 40 koronával növekednék. A jelenlegi fizetésből ugyanis egy család magát fenntartani képtelen s csak nyomorog. Mindenki által tudott dolog, hogy a megélhetés az utóbbi pár évben minden téren óriási módon megrágtult, ezt tekintetbe véve, feltétlenül indokolt, hogy a rendőrlégység fizetése mérsékelten emeltessek. Figyelembe véve ugyanis azt, hogy a mai drágasági viszonyok között a rendőri fizetésből egy család el nem tartható, a rendőrlégység fizetésének javítását még igen fontos etikai okok is feltétlenül szükséges teszik. Ugyanis a megélhetési viszonyokkal a munkabérek is növekedtek s a közönséges napszám munkások is tisztességes, jó napszámot kapnak. Természetes már most, hogy a jelenlegi munkabérek mellett rendőrlégységnek jó anyagot csak az esetben kaphatni, ha a megélésre elégséges fizetés biztosítatik számára. Reál kell mutatnom továbbá azon körülményre is, hogy a rendőrlégység rendkívül fásztató, kimerítő és veszélyes hivatást teljesít, amelyet jól betölteni csak az esetben képes, ha egészen annak szentelheti magát, már pedig ez azon rendőrtől, akit anyagi gondok nyomnak s akinek gondolkodását az a nyomor és inség, mellyel családja küzd, bénítja meg, nem várható és az ilyen ember mások élete, testi épsége és vagyonának megvédése érdekében nem fog mindig teltre készen állni és nem fog a megtámadott élet és vagyon megvédésé azzal a buzgalommal és kötelességűdással sietni, amit a nagyközönség tőle méltán elvár.

Nincs veszedelmesebb megőljője a hivatásért való buzdításnak, s lelkesedésnek, mint a gondokkal való nyomorúság, mely a megélhetést folyvást kérdőjelle teszi. Elsejtesztíti a legértékesebb embert és emberanyagot is. Már pedig nekünk egész emberre s egész polcistákra van szükségünk. Kevés létszám mellett óriási területen mind súlyosbodó kötelességek várnak reánk ebben a rohamos méretekkel fejlődő nagy városban. Elérkezett

az ideje immár annak, hogy a rendőrléghelyiség anyagi helyzetén javítsunk, amely az utóbbi években a drágaság rohamos növekedtével nem elégíti ki a mindennapi existenciális követelményeket. Ez egy szükségszerű szempont arra nézve, hogy ne kétféle rendőr lehessen egy területen, olyan is, akire a saját hatósága kénytelen rázárni a börtön ajtaját, hanem csak egyféle, aki minden körülmények között teljesíti kötelességét, akár a maga testi épisének s életének árán is, azaz igazán rendőr. Az ehhez való hozzásegítés teszi szükségessé rendőrléghelyiségünk fizetésének javítását.

Javaslatomban kettővel szaporították a lovasrendőrkézből száma is. Debreczen ugyanis az utóbbi időben, különösen a külsőségeken, terjeszkedett nagymérvben. Nagy számmal keletkeztek a különböző és jelentékeny távolságra eső telepek. Tekintettel már most arra, hogy a rendőrkézből hivatalnak évenként ezidőszent is 200,000-nél több kézbesítőt kell eszközölnie s ez a szám folytonosan emelkedőben van, különösen a külsőségeken kézbesítő lovasrendőrkézből számának mérséklését emelése elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozott. A kézbesítő ügydarabok nagyszáma és a kézbesítési terület nagy kiterjedése miatt ugyanis a kézbesítő munkájukat ez időszent sem végezhetik pontosan, ami miatt úgy a bíróság, mint a tárhivatalok és vidéki hatóság részéről állandó és folytonos a panasz. A gyalog kézbesítőkre vonatkozólag pedig feltétlenül szükséges, hogy azok végeztessék, vagyis, hogy a sokszor igen fontos okmányokat felesküdt, állandósított, nyugdíj-jogosult alkalmazottakra bizzuk, s nem olyanokra, akik ma itt, holnap máshol vannak s nem tekinthetők másnak, mint egyszerű napszámok. Ennek azon közvetlen eredménye is meg lesz, hogy a kézbesítők ellen kötelességüknek hanyag teljesítése s felületesség esetén fegyelmi úton lehet majd eljárni s őket arra szorítani, hogy a reájuk bízott teendőket lelkiismeretes pontossággal teljesítsék. Ma ugyanis, különösen a bíróság részéről, a kézbesítések szabálytalan és késedelmes eszközése miatt igen gyakori a panasz. A hanyag és felületelen eljáró kézbesítőket azonban hatályosan eljárni nem igen lehet, mert ideiglenesen, a megélhetésükre alig elegendő napidíjjal lévén alkalmazva, az elhooztást nem tekintik olyan súlyos bűntetésnek, mintha állandósítva lennének s biztos állásuk és nyugdíjuk lesz veszélyeztetve hanyagságuk és felületességük által.

Végül megemlítem, hogy az egyes hivatalokhoz, posta kézbesítésére, aktáknak egyik ügyosztálytól a másikok átküldésére, azonnali kézbesítés eszközésére jelenleg kézbesítők vannak beosztva. Tervezetemben ezt megszüntetem és a kézbesítő helyett 5 hivatalszolgát osztottam be az egyes hivatalokhoz azért, mert a szolgák kevesebbe kerülnek, mint a kézbesítők s így alkalmaztatásuk költségmegtakarítást jelent.

Tekintetes Tanács!

Fentiekben igyekeztem vázolni az okokat, melyek a rendőrség szervezéséről készített szabályrendelet-tervezetemben az ott kitüntetett szaporítást szükségessé teszik. Még csupán arra akarok rámutatni, hogy a rendszertünk szervezése és a város mai lakossága és kiterjedése arányához mért fejlesztése olyan elsőrendű városi feladat, melynek megoldása, sem pedig költségterhe elől elzárkózni nem lehet. Majdnem 16 év óta rendszertünk egy lépéssel sem haladt előre és Debreczennél sokkal kisebb városok rendőrsége mögött áll, és ha nem akarjuk azon fontos érdekeket veszélyeztetésnek kitenni, melyeknek megvédésére és őrzésére a rendőrség hivatva van, feltétlenül szükség van az elmulasztottakat pótolni és a rendőrséget megfelelően újjászerveve, szaporítva, feladatai elvégzésére képessé tenni. Mint általánosan tudott dolog, az ország rendőrségének egységes szervezése ez idő szerint a kormányhatalmat is erősen foglalkoztatja s e céltól vezéreltetve, a városok segélyezésére a költségvetésbe beillesztett államsegély az 1913. évtől kezdődőleg elsősorban a rendőrség fejlesztésére szándékolatik fordítani. Minnyiben már most Debreczen megértve az

idők szavát, elébe siet az eseményeknek, rendőrségének fejlesztésével és megfelelő fokra emelésével, csak azon eredményt éri el, hogy a rendőrségre teendő személyi és dologi kiadásainak megértése fejében minél nagyobb államsegélyben részesítetik s így rendszertének emelése, javítása mellett még jelentékeny anyagi előnyhöz jut.

A rendőrség újjászervezésénél elsősorban tekintettel voltam arra, hogy városunk anyagi megterhelését és a lehető legkevessebbel kelljen emelni, viszont most benyújtott szervezeti javaslatomban beállított szaporítások elkerülhetetlenül szükségesek. Szükségesek pedig azért, mert a folyton emelkedő drágaság a megélhetési viszonyokat mind súlyosabbá teszi és a szükség, a nyomor az emberek tömegesebben bűnbe kényszeríti. Ezek a közártalmú egyének pedig mind a városokba tódulnak s veszélyeztetik az élet és vagyonbiztonságot. Ezek ellen védelmet nyújtani, a polgárság nyugalmát biztosítani oly módon, hogy így éjjel, mint nappal teljes biztonságban érje magát — a rendőrség feladata és kötelessége.

A közlekedés emelkedésével az élet és testi épég megóvása érdekében szükség van annak szabályozására. Ennek ellenőrzésére azonban szintén rendőre van szükség, mert a járműveket hajtó egyéneket alacsony műveltségi fokuknál fogva csak kellő ellenőrzéssel és hatékony közreműködéssel lehet szabályozni.

Az a csekély létszámemelés, amely már megtörtént, nem áll arányban a város rohamos fejlődésével, a bépített területek nagyságával, a közlekedés emelkedésével s a népesség számával. Tudja ez minden polgára a városnak, számtalan jogos kérelem lesz előterjesztve rendőr kirendelés iránt, őrszem felállítás iránt, de kénytelenek vagyunk azt megtagadni, mert fontosabb érdekek annak máshol való ténykedését teszik szükségessé.

Felöllességem tudatában, mely a város adózott polgárai vagyona és testi épisének megvédésére kötelességeket ró reám, bár tudom azt, hogy a város közönségének nagyobb anyagi áldozatába fog kerülni, a közbiztonság gyökeres javítására a szükségeseket ezen szervezet keretében meg kellett tennem. Kötelességem volt a helyzetet feltárni s elkerülni orvoslását kéni oly módon, hogy a rendőrség létszáma megfelelően szaporítottassék.

A költségöbbltet, mely a szaporítás folytán előállani fog, megtalálja értékét a polgárság testi épisére és vagyona megvédésével előálló kedvezőbb helyzetben.

Tisztelettel kérem ennél fogva, hogy betervezett szabályrendelet-tervezetemet teljes egészében elfogadva, azt tárgyalás végett a Jekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé terjesztieni méltóztatassék.

Debreczen, 1912 szeptember hó 18-án.

Rostás István,
rendőrfőkapitány.

A debreczeni főiskola ifjusága és a görög katolikus püspöki székhely.

A debreczeni főiskola ifjusága szerdán délelőtt nagy küldöttséggel jelent meg Kovács József polgármesternél és memorandumot nyújtott át, melyben arra kéri a törvényhatósági bizottsági közgyűlést, hogy a görög katolikus püspökség székhelyének kérdésében foglaljon állást Hajdudorog mellett.

A polgármester szívesen fogadta a küldöttséget és átvette az ifjuság kétségkívül sok érvben gazdag memorandumát, melyet — tartalmának értékét tekintve — szószertint közlünk.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az egész nemzet gondos figyelme kíséri az új magyar gör. kat. püspökség felállítás körül nagyarányú mozgalmat. Ez az általános érdeklődés bizonyítja, hogy ezt a törekvést nem pusztá felekezeti érdek, vagy valamely frakció izgatása váltotta ki, hanem a legfontosabb nemzeti szempontok parancsoló ereje.

Régóta fájdalommal nézte már a magyarság görög kat. véreink küzdelmeit a magyar liturgiáért s most, midőn a gör. kat. véreink reményeége az új magyar gör. kat. püspökség felállításával még inkább erősödött, a magyar nemzet teljes szeretetével fordul feléjük.

Eminens nemzeti érdekek kívánják tehát a magyar gör. kat. püspökség felállítását.

Az volt a hivatalos közegek intenciója is, hogy a gör. kat. magyarságnak adjanak székhelyet. Ez a székhely pedig csak ott állítható fel, ahol a mult történelmi jogot, a hívek számaránya erőt s az anyagi jólét fényt ad a püspökségnek.

Az elmúlt hónapok idevágó mozgalmi ismeretek mindnyájunk előtt. Két város versenyzett eleddig a püspökséget: Hajdudorog és Nyiregyháza. Az utóbbi napokban felső biztásra sorompóba lépett Debreczen is. A város vezető közegeinek ezen lépését azzal próbálják indokolni, miszerint Debreczen mindig elismerte Hajdudorog történelmi jogosultságát az új gör. kat. püspökséghez, de mivel Hajdudorogot a püspöki székhely kérdésében — az ellene megindult akció hatása következtében — a miniszter elejtette, Debreczen jogosultnak tartja magát arra, hogy a maga részére szerezze meg a püspökséget. Hogy azonban ez az újabb akció nem találkozott általános rokonszenvvel, bizonyítja az ellene irányuló közhangulat s hogy a vezetőség sem szívesen fogadja ezt, legyen elég a „Város“ című hivatalos lap október 13-iki számából idéznünk a következőket:

„Mi a magunk részéről a történelmi tradíciókat is mérlegelve Dorogot látjuk illetékesnek a püspöki székhelyre és talán kár is volna ez irányban hosszú időkre nyúló újabb tárgyalásokat kezdeni, ami a püspökség felállítását esetleg elodázná beláthatatlan időre.“

Általános tehát az a felfogás, hogy Hajdudorog minden tekintetben jogosultabb a magyar gör. kat. püspöki székhelyre, mint Debreczen. Bizonyos az is, hogy Nyiregyháza Hajdudorog mellett szóba sem jöhet, mivel erre sem történelmi joga nincs, a lélekszám aránya sem közelíti meg a hajdudorogi gör. kat. egyház lélekszámát, sem azokkal az anyagi föltételekkel nem bír, amelyeket Hajdudorognál jelentős mértékben megtalálunk.

Hajdudorog jogosultságát igazolja először is történelmi múltja és magyarsága.

Egyháza ősrégi, nehéz küzdelmekben edzett, fényes multu egyház, míg Debreczenben csak a közelmúlt időkben alakulhatott meg a gör. kat. egyház s templomát is csak néhány éve építette a város óriási anyagi segítségével.

A gör. kath. egyház s közelebről a liturgia magyarságát érdekelben, mely valósággal létföltétele a gör. kat. magyar egyháznak, többször exponálta magát. Legközelebb pedig akkor, amidőn az ezredéves ünnepely alkalmával teljesen magyar szertartású istentiszteletet tartott, míg a debreczeni gör. kat. egyház, jöllehet a város jelenléti templomépítési segélyét azon kikötéssel kapta, ha a templomavató istentiszteletet minden részletében magyar nyelven tartja — nem változta be ígérését s már ekkor visszaválta a város előzatkészítésével s jóindulatával.

Hajdudorog népe igit-végig magyar Booskai hajduinak ivadéka. Eppen ez a sokszor megbizonyított magyarságuk az, ami szálka oláh hittestvéreink szemében. Mert hiszen bizonyos, hogy a Hajdudorog elleni akció Erdély oláhságától, illetve a nagyváradi gör. kat. román püspökségtől indult ki. Ha nem hivatalos forrásból indult is ki, mindenesre nagy a valószínűsége annak a hírek, hogy

Radu Demeter nagyváradi gör. kat. püspök az eucharisztika kongresszus alkalmával Van Roussum bitorossal, a pápa képviselőjével beszélte, kinek előadta, hogy a dorogi gör. kat. magyar püspökség felállítása milyen káros hatása volna a magyarországi és erdélyi románokra nézve — valószínűnek kell ezt tartanunk, különben nem méréselnének szembeszállni a pápai bulla határozott rendelkezésével, mely „hajdudorogi gör. kat. magyar püspökségről“ beszél.

Azoknak, akik a nemzeti szempontokra tekintettel Debreczent elébe helyezik Hajdudorognak, nincs igazuk. Azt mondják, hogy Debreczen iskoláival, egyetemével szolgálja a magyarosítás ügyét, hogy a gör. kat. román egyház gyermekei tömegesen töludulnak Debreczen iskoláiba s itt szívben-lelekben magyarra válnának.

Ne ringassuk magunkat ebben a jóhiszemű, de rövidlátó gondolkodásban!

Ne feledjük el, hogy a román agitátorok nagy részét magyar egyetemen nevelték.

Bizonyára élénk emlékezetünkben van még mindnyájunknak a nagyváradi papnevelő intézet 16 román diákjának tüntető, sőt forradalmi viselkedése ezen magyar iskolával szemben. Ismeretek előttünk azok a botrányos igazságok, melyek ezen sajnálatos eset nyomán megindultak. A románoknak nagy gondjuk volt arra, hogy úgy vélt nemzeti sérelmüket világgá kürtölgék.

Okuljunk már egyszer a tapasztalatból!

A debreczeni „Alma Mater“-nek is vannak szomorú emlékei e tekintetben. Itt is voltak már diákok az elmúlt időkben, de egyből sem tudott minden jóakarata mellett sem hazafit nevelni.

Téves gondolkodás az, mintha a román ajku gör. kath. ifjak, a püspökség felállításával egyszerre elleneznek Debreczen magyar prot. iskoláit. Akkor is csak kevesen keresnek föl Debreczent, ha a város gör. kat. hílfelkezetű, román nyelvű iskolákat állítana nekik. Ez pedig lehetetlenség.

De nem is annyira a gör. kat. hívek, mint inkább az egyház magyarságát lehet itt szó. Ez pedig — ismételtük — Debreczenben, hol a gör. kat. egyház, mint fennebb is említettük, már a templom építéséhez nyert nagy anyagi segély adományozása idejében is kijátszotta a várost. A liturgia magyarságát nem is történhetne itt meg, hol folytonosan éreznők kellene a görög katolikusoknak román. kat. hittestvéreik presszióját. Ez csak ott történhetik meg, hol az egyház szívben-lelékben magyar és így az új gör. kat. püspökség székhelye — hangsúlyozzuk — nem lehet más, mint Hajdudorog.

Hajdudorog történelmi jogosultsága és magyar volta tehát minden kétségen felül áll.

De a hívek hasonlíthatatlanul nagyobb számaránya is Hajdudorog mellett bizonyít. Csak vegyük tekintetbe, hogy Debreczenben alig 800—900 gör. kat. lélek van, míg a hajdudorogi gör. kat. egyház 10,000 lelket számlál. Már pedig tagadhatatlan, hogy minden egyház erejét híveinek nagy száma teszi. Az is bizonyos, hogy a vezető szerepet — mint eddig is vitte — továbbra is Hajdudorog vinné 10,000 lelket számláló egyházzal és a debreczeni csak afele *cimzetes püspök* lenne: pásztor nyáj nélkül, vezér sereg nélkül, *fülep hívek nélkül*. Különbösen is a *cimzetes püspökség megszüntetése a liberális köteles feladata*. Hiszen már a *bécsi és linci békek is kiköttek, hogy a cimzetes püspökségek eltöröndök*. Nincs is annak semmi értelme, hogy 800 lélekből álló egyházacska képezze centrumát egy oly hatalmas szervezetnek, aminő a magyar gör. kat. egyház. Ennek csak az lenne előrelátó követke-

ménye, hogy a lakosság 1 százalékát kitevő gör. kat. egyház oly arányú érvényesülést követelne, ami a debreczeni gör. kat. egyház csekély voltához képest őt meg nem illetné s ezáltal csak a felekezeti béke megzavarására szerezne alkalmat és módot.

Jóllehet, a püspökségek szaporítása liberális szempontból fölösleges, sőt káros, de az új magyar gör. kat. püspökség a magyarság szempontjából már szükséges, oda tegyék hát, ahol hívei vannak, ahol a hívek nagy száma erős fundamentuma a püspökségnek, másfelől pedig hatalmas munkamező nyílik a püspök előtt. Ez a föltétel sincs meg Debreczenben.

Melyik tehet hát többet a magyarság szempontjából: Debreczen, vagy Hajdudorog? A debreczeni 800 lélekből álló gör. kat. egyház inkább megmagyarosítja a magyarországi gör. kat. egyházat, mint a hajdudorogi 10,000 lélekből álló gör. kat. egyház?!

Hogy mindezt jól látja és belátja a gör. kat. magyar egyház, bizonyítja az, hogy a gör. kat. magyarok egyeteme Hajdudorog mellett áll.

Késégtelen tehát, hogy a lélekszám aránya is Hajdudorogot ajánlja püspöki székhelyül.

Hasonlóképen előnyben van anyagi tekintetben is. Nem a város gazdasági képességét kell tekintetbe venni az új székhely megállapításánál, hanem az egész püspöki megye magváltó szolgáltató egyház anyagi erejét. A hajdudorogi egyház, amellett, hogy a legnépesebb, egyszerűsége a leggazdagabb is mindazon gör. kat. egyházak között, melyek az új püspöki megyébe bekebelezettek, míg a debreczeni gör. kat. egyház folyton anyagi bajokkal küzd és ha a város annak idején nagy anyagi áldozatával segítségére nem megy, maig sem építhette volna fel templomát.

Tudvalevő dolog, hogy hajdudorog mily óriási áldozatokat hozott az új püspöki székhely elnyerése érdekében. Kötelezte magát mindannak megadására, amit csak az új püspöki székhely ereje és fénye igényel. Püspöki rezidenciát, alsóbbfokú és középiskolákat épít, városi csatornázást, utcarendezést ígér. Ime ez a kicsiny mezőváros minden ereje megfeszítésével igyekszik fejlődni. Előnyös-e hát a megyei politika szempontjából, hogy ezt a fejlődni akaró, kulturális haladásra érdekében minden áldozatra kész város visszaszorítsa a megyei székhely?!

Rosszakaratú koholmány az, mintha Hajdudorog nem bírna meghozni az anyagi áldozatokat, mintha nem bírna beváltani azon ígéreteket, melyeket a püspöki székhely elnyerése érdekében tett. Biztos forrásból tudjuk, hogy a hajdudorogi gör. kat. egyház hívei között nagy számmal vannak olyan birtokkal rendelkezők, akik ketten-hárman összeadva, a rozsnói római kat. püspökséget püspöki rezidenciájával, kunonokjaival együtt ma kifizethetné.

Összegezve az eddig mondottakat, mind a történelmi jog, mint a túlnyomó lélekszám, mind az anyagi képesség Hajdudorogot ajánlja s követeli az új magyar gör. kat. püspökség székhelyéül!

Debreczennek és Hajdumegyének vezetősége jól ismerve Hajdudorog kiváló missziói hivatását a magyarság szempontjából, bölcs megfontolással ezt a várost jelölte ki az új magyar gör. kat. püspökség székhelyéül.

Am maradjon meg Debreczen város előbbi határozata mellett szilárdul!

Ne éljen Debreczen az erősebb jogával!

Elviselné-e Debreczen azt az ódiomot, mely az egész gör. kat. magyarság részéről érhetné. Tudvalevő dolog, hogy a gör. kat. magyarság egyhangulag a hajdudorogi székhely mellett foglalt állást.

Ne öljön el Debreczen egy fejlődni kívánó hajdudorogot.

Emelje fel szavát újra Hajdudorog mellett!

Ezt mondja a kultuszminiszter 4213. elnöki sz. alatt kelt leiratában:

„Ertesítem a bizottságot, hogy az új gör. kat. püspökség székhelye gyanánt Hajdudorog, Ő Felsege legfelsőbb elhatározásával és a pápai bullával már meg lévő határozva, a fenti igény és ajánlat az esetleg megújítandó tárgyalások alapjául csak oly feltétel alatt volna figyelembe vehető, ha Debreczen sz. kir. város részéről az ezen célra ígért anyagi áldozat közelebbi konkrét alakban terjesztetik elénk”.

Ez a leirat valóban csodája a miniszteri leiratoknak. Hát Ő Felsege felelős minisztere szembehelyezkedik a magyar király szentesített akaratával?! Aki itt a klerikalizmus lólabáit nem látja, annak hiába beszélünk.

Lássá be Debreczen sz. kir. város tekintetes Törvényhatósági Bizottsága, hogy az új gör. kat. püspökség Debreczenben nem lenne egyéb, mint a liberálizmus ellen minden aljas eszközzel küzdeni kész klerikalizmusnak előretolt őrállomása, mely igen alkalmas volna arra, hogy a felekezeti békét a legsúlyosabban megháborítsa.

Legyen szabad emlékeztetnünk Debreczen sz. kir. város tekintetes Törvényhatósági Bizottságát arra a *szoros történelmi kapcsolatra*, mely Debreczen városa és a ref. egyház között a legújabb időkig fennállott s ma is fennáll. Legyen szabad emlékeztetnie idénzünk, hogy Debreczen a protestantizmus tette naggyá, történelmi emlékei iránt való hűlátanság volna most ennek a protestantizmusnak békéjét és jóvendőjét meg gondolatlanul kockára tenni. Emne nagyszerű történelmi emlékezet iránt való kegyeleltre hivatkozással kérjük Debreczen sz. kir. város Törvényhatósági Bizottságát, *utasítsa vissza a gör. kat. püspöki székhelyre néve a kultuszminiszter részéről tett ajánlatot.*

Debreczenre — ismétéljük — semmi előny nem származnak abból, ha a gör. kat. püspöki székhelyet magának tartsa meg. — Kulturális érdekeit biztosítja az egyetem. Gazdaságilag is jelentéktelen előnyt nyerne Debreczen. Óriási anyagi áldozatokat, melyet a gör. kat. püspökség érdekében hoznia kellene, nem pótolná 50 év anyagi hasza, mely a püspökségből esetleg reá háramlanék.

Debreczen érdeke tehát egyáltalában nem kívánja a gör. kat. püspöki székhely Debreczenben való földlítését. Mig más oldalról kiszámíthatatlan bajok háborítanak meg nyugalmat, kulturális haladását.

Mi, a debreczeni kollégiumi akadémiai ifjuság, kérjük Debreczen sz. kir. város Törvényhatósági Bizottságát, tisztelje a történelem szemlét s ne feledje, hogy felelősséggel tartozik.

Legyen hát Debreczen sz. kir. város törvényhatósága lojálisabb a magyar király szentesített akaratával szemben, mint Ő Felsege minisztere s *jelentse ki, hogy ragaszkodik a királyi „placetel” szentesített törvényhez s a miniszter ajánlatát „ad acta” teszi.*

Ha ezt teszi Debreczen sz. kir. város törvényhatósága, akkor cselekszik magához és múltjához méltóan s ismert liberálizmusához híven.

Debreczen érdeke nem az, hogy Debreczen, de sokkal inkább az, hogy Hajdudorog legyen a gör. kat. magyar püspökség székhelye.

Mi, a debreczeni ref. kollégiumi akadémiai ifjuság kérjük Debreczen sz. kir. város Törvényhatósági bizottságát, hogy ne tárgyalja a miniszteri ajánlatot s a kért

anyaíró áldozat megtagadásával követelje Hajdudorog számára a püspöki székhelyet.

Legyen Hajdudorog a püspöki székhely!

Kelt Debreczenben, 1912. évi október 22-én.

Hazafias fűdvözetlet:

**A debreczeni kollégium
akadémiai ifjusága.**

Körözések.

A Juth községben, 1866. évben született, állandó lakással nem bíró Bak Imre (szülei: István és Juhász Zsuzsánna) napszámosságot illetőségének megállapítása vált szükségessé. — Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy nevezett nyomatatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjék.

Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1912 október 8-án.

Főjegyző.

A Lopatin (Lengyelország) községben 1850. évben született, állandó lakással nem bíró Szonntag József keményseprő honosságának és illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérem az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezett nyomatatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzám megküldeni sziveskedjék.

Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1912 október 3.

Főjegyző.

Hírek.

— **Személyi hír.** Magoss György dr. tisztí főügyész Budapestről, hol résztvett a közigazgatási előadásokon, — hazaérkezett és hivatala vezetését átvette.

— **Államsegély a rendőrségi palotára.** Tudvalevő, hogy Debreczen városa a Kossuth-utca 20. szám alatti telek mellett 400,000 korona költséggel egy modern és minden tekintetben alkalmas rendőrségi palota építését határozta el, amelynek terveit Pavlovits Károly műépítész már el is készítette s amelynek építését nemskára már meg is kezdik. A tanács mai ülésén kimondta, hogy ez építkezéshez, tekintettel arra, hogy a rendőrség föntartása igen sokba kerül a városnak, százezer korona államsegélyt kér. Annal is inkább megtehető a belügyminiszter, mert ilyen segélyezés, a vidéki rendőrség fejlesztésének céljára 149,000 korona áll rendelkezésére.

— **A vármegyei tisztviselők előléptetése utáni adók kivételése.** Általános érdekű és elvi jelentőségű kérdésben döntött Vas vármegye közigazgatási bizottsága. Dr. Kiss Emil vármegyei másodfőjegyző ugyanis megapella a pénzügyigazgatóság abbéli intézkedését, mellyel a magasabb fizetési osztályokba avanzsált vármegyei tisztviselők magasabb fizetési illetménye után évközben visszamenőleg az év elejére rótták ki az illetéket. A pénzügyigazgatóság álláspontját, egy pénzügyminiszteri rendeletre való hivatkozással, Gryneusz György pénzügyi tanácsos, igazgatóhelyettes védte, a felelőzés jogosultságát és igazát egy közigazgatási bírósági decizióra való argumentációval a vármegyei t. főügyész igyekezett kimutatni. A bizottság helyt adott az appellációnak, kimondván, hogy az évközi előléptetés után az év elejére visszamenőleg való adókivétel helytelen s a már kirótt illeték visszafizetendő. A

pénzügyigazgatóság ezt a határozatot panasszal támadja meg a közigazgatási bíróságnál, mely bajosan fog régebbi álláspontján változtatni és a panaszt a hivatkozott pénzügyminiszteri rendelet dacára elutasítja.

18,427—1912.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező, alább felsorolt földek és csapszék, az 1912. év november hó 5. napján, délelőtt 10 órakor a városház nagy tanács-termében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fognak adatni.

Az árverési feltételek a városi számvévei hivatalban a hivatalos órák alatt 8—1-ig megtekinthetők.

Az árverelmi szándékozók tartoznak a kiküldött ár 10 %-át az árverelő bizottságnál letétbe helyezni.

Az árverés az alábbiakra köttetik ki:

1. Holcsy-féle 4 hold 58 négyszögöl föld.
2. Postakert melletti föld.
3. Köntösgát melletti 8 hold 500 négyszögöl föld.
4. Téglaáskert melletti 7 hold 1321 négyszögöl föld.
5. Eprekserti csapszék.
6. Baromvásártéri csapszék.

A város Debreczen után kiosztott bellegelő föld.

Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsának, 1912 évi október hó 14-én tartott üléséből.

A városi tanács.

„Ős Debreczen.”

Elbeszélések Debreczen multjából.

Írta: **Koncz Ákos.**

A fővárosi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel emlékeztet meg ezen kötetről, mely Debreczen multját rajzolja meg megannyival toalla.

Ára 3 korona.

Tisztviselőknak, tanároknak, tanítóknak, nyilvános könyvtáraknak, egyeteknek és tanulóknak 2 kor. o o

Kapható a szerzőnél:

Városház, földszint, 7-ik számú ajtó (közlekvártár.)

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LEVŐ
SZABÁLYRENDELETI-
NEK GYŪJTÉMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára

2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. Kossuth-utca, városház-épület.